

waarschuwinge. Ligt er zulken steen op uw harte? Is dat de reden van uw zwaarmoedigheid? Wij moeten u wat behandelen. Wij zeggen dan:

1. Ik en wil uwe noch onze zonden niet verkleinen ; dat was de rechte weg om uw kwaad te meer te maken, en onzen ingang tot uw hart te hinderen. Och ja! ik en gij, zulke zondaars zijn wij, elk **zoo** scharlaken rood, **zoals** karmozijn door de zonde. We mogen, noch we moeten ze dan niet verkleinen, maar we moeten zeggen, wie kan zijn afdwalingen verstaan ! Ps. XIX: 13.

2. Maar, gelijk wij geen vrijheid hebben om de zonde te verkleinen, **zoo** hebben we ook geen vrijheid om de genade **Gods**, die in Christus is, te **verkleinen**, en om de waardige verdiensten van Christus te verkleinen. Weest **zoo** stinkende als gij **zijt**, en legt u eens nevens de genade **Gods** in Christus en nevens de oneindige **valeur** van de verdiensten van Christus, welk is dan zwaarder?

3. **Zoo** vragen we u, en antwoordt tusschen God en uw harte: gelooft gij niet hoe groot uwe zonden zijn, dat nochtans de oneindige **genaden Gods** nog **groter** zijn om ze uit te delgen; gelooft gij niet, hoe groot ze zijn, dat nochtans het rantsoen van Christus genoegzaam is om voor uwe zonden te kunnen voldoen, en God met u te vefzoenen? Antwoord daarop tusschen God en uw ziele.

4. Vrage ik u : hebt gij in de Schrift niet gelezen van uws gelijken, ja van die u overtreffen in gruwelijke, **leelijke** zonden ; van **zulken**, daar gij niet bij en kwam in goddeloosheid, die God nochtans het genadig in Zijn Zoon vergeven heeft? Zijn er wel ooit **groter** zondaars in de wereld geweest als Adam en zijn vrouwe, die geschapen waren naar het beeld **Gods**, die **zoo** volop hadden, in alles heerlijk en schoon, en evenwel hebben ze moedwillig hunzelve van die gaven beroofd, door uitwendige **verzoeking** des duivels. Als dat paar gevallen waren, en ze zich vernederd hadden, heeft God ze niet verkwikt met de genade in Christus? Gen. III: 15. Ja heeft Hij ze niet zalig gemaakt? Hoe komt het u voor, dat God Kain Zijn genade aanbood, **zoo** hij zich vernederen wilde ; hoe komt het u voor, dat God Manasse Zijne genade niet alleen aanbood, maar gaf; wat dunkt u van die hoeren en tollenaars en van die zondaresse en dien moordenaar ten tijde van Christus? Wie zullen wij nog al ophalen uit 't Woord, die God Zijne genade gegeven heeft? Zullen we u toovenaars bijbrengen, die waren er ook al, Hand. XIX: 19. Paulus gewaagt van hoereerders, afgodendienaars, overspelers en anderen van dat soort meer, en zegt dan: dit waart gij eertijds sommigen, maar gij **zijt** afgewasschen, maar gij

zijt geheilgd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den name des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods, 1 Cor. VI : 10, 11.

Dit nu geantwoord hebbende, zoo zal een gekrookt rietje daartegen inkomen en zeggen: die antwoorden, die gij daar geeft, raken mij niet; ik sta toe dat God de allergoddeloosten genade bewijst, al hebben ze nog zoo gezondigd, als 't maar voor de overtuigingen geschied is; die voor de overtuigingen slaven van den duivel waren en zoo zondigden, maar ze wisten 't niet, dat God die in den hemel neemt, al zijn 't zulke goddelooien geweest, wil ik wel gelooven, maar met mij is het heel anders, dat past op mij niet, want ik heb dat alles gedaan, nadat ik verlicht ben door het Woord en door Gods Geest, nadat ik overtuigd ben, zoodat ik niet en weet waar ik mij bergen zal, ik ben als een monster, ik ben bovenmate zondigende. Scheelt het u daar, dat is voorwaar klemmende. En zegt gij, zoudt Gij, Heere Jezus Christus, zulk eenen met God verzoenen, en zou God zulk eenen de zonden vergeven? ik antwoorde u :

1. Eerst, gij zegt, ik heb gezondigd tegen licht. Verstaat gij door dat licht overtuigingen, ware genade, bekeeringe, of niet? Zegt gij neen, dan passen die antwoorden die wij daareven gegeven hebben, **zowel op u** als op de allergoddeloosten. Verstaat ge het wel? **Zoo** ge er niet door verstaat ware genade en bekeering, **zoo** zijt ge ook nog een slave van den duivel, en dan past dat voorgaande antwoord er op. **Zoo** ja, verstaat ge er genade door, door dat licht, dan zoudt ge niet durven denken dat gij **zoo** een slaaf zijt van den duivel, dat de zonde **zoo** heerscht over u. Wat dan? Zijt ge dan bekeerd, nadat ge **zoo** gezondigd hebt, of zijt ge van tevoren bekeerd? 'Zijt ge nog in den natuurstaat, of bezit ge meer als de **nature**? Bezit gij meer, weet dan tot uw verkwikking, dat zonde, bedreven na ontvangene genade, al was het tegen nog **zooveel** licht, gij zult er niet om verloren gaan, het en zal de liefde **Gods** niet breken; gij moogt er wat tegenheden, slagen en kleinmoedigheden over hebben, en dat er in de geheele wereld niets u bevallig is, maar gij zult er nooit om verloren gaan; gij zult het wel bitter hebben, maar dat zal altijd de waarheid wezen, Phil. 1: 6, Vertrouwende dit zelve, dat Hij, die in u een goed werk begonnen heeft, dat zal voleindigen tot op den dag van Jezus Christus, Rom. XI: 29. De genadegiften **ende** de roeping **Gods** zijn onberouwelijk. Maar dat ge er bitterheid over voelen zult, dat kunt gij ons gemakkelijk toestaan, dat hebben we u niet te bewijzen.

2. Antwoorde ik u: wat vromen leven er, die niet **ge-**

zondigd hebben tegen 't licht van Gods Geest na ontvangene genade, die niet gezondigd hebben tegen hun voornemen, die niet gezondigd hebben tegen 't licht van Gods Geest na ontvangene genade; die niet gezondigd hebben tegen haar voornemen ; die niet gezondigd hebben tegen hun tranen, tegen hun beloften, tegen eed? Rom. VII: 19, **zeide** de Apostel, het goede dat ik wil doe ik niet, en het kwade, dat ik niet en wit, dat doe ik, daarover en daartegen protesteer ik. Ik en ben niet volmaakt, maar ik **jage** daarnaar, Phil. III:12.

3. Antwoorden wij u: dat gij, noch iemand, in 't **geheele** Woord eene belofte hebt, dat gij na ontvangene genade voor ergerlijke zonden bewaard zult worden; en al vielt ge er in, dat kan nog met genade en zaligheid gepaard gaan.

4. Antwoorden wij u: zijn er niet groote vromen in gevallen? Hoe **menigen** staan er bekend, en sommigen bleven er maanden en anderen jaren in liggen, anderen vielen er meer als eens in, in een en dezelfde zonde. Bekijkt eens Noach, Loth, Abraham, David, Salomo, Hiskia, Petrus, wat helden in de genade waren ze! en vielen ze niet in ergerlijke zonden? en sommigen vielen **zoo** kort in een en dezelfde misdaad. Abraham, **zoo** kort opeen beging hij leugentaal, David' bleef negen maanden in zijne zonden, totdat **Nathan de Propheet** zei, gij zijt de man, 2 Sam. XII: 7, en Salomo jaren, en dat zelfs in 't buigen voor den afgod.

5. Antwoorde ik u: belooft niet de groote God aan alten, die met angst en in berouw voor Hem invallen, Zijne genade? Doe ze weer tot Hem kwamen, heeft Hij het hun niet vergeven? Zijn ze niet al tang voor den troon ? Is dat niet de belofte **Gods**, al hebt gij met vele boelearders geboeeld, keert nochtans weder, Jer. III:22, Keert weder, keert weder, o Sulammith, keert weder, keert weder, Hoogt. VI: 13. Als een kind van God komt en zegt : ik en kan het niet harden voor dat ik mijne misdaden beleden en betreurd heb, en voor dat ze in Christus geboet zijn, en door uw Geest verbeterd, dan zegt God, als ze **zoo** komen: Ik zal uwe afkeeringen genezen, Jer. III: 22.

Zoo nu daarop een **gekrookt** rietje zou zeggen: **zoo**, dat is mooi den voet tot zonde gegeven, **zoo**, dat is altoos de gewaande vromen naar den mond gesproken, **zoo**, dat is den gewaanden vromen, en vromen die in vervat teven, mooi kussens onder de ellebogen gelegd; dat maakt fraai dat ze in zorgeloosheid wegzinken. Als gij **zoo** spreken zoudt, dan zoudt gij ons zeggen at heel misduiden; verre, verre is het van ons, dat wij een gewaande vrome of een **zorgelooze** in zijn staat zouden stijven; verre, verre is het van

ons, dat wij een ware vrome zorgeloos zouden maken; neen, neen, tegen een gewaande vrome en een goddelooze zouden we al heel andere talen spreken; maar tegen de gekrookte rietjes moeten we zoo spreken, zij zijn 't om wiens wille zulks geschreven is. Die alleen hebben deel en lot aan dat woord, Jes. LIII: 15—18. Gij kunt het lezen als gij 't huis gekomen zijt, en zien hoe de Hooge en de Verhevene daar spreekt, en met wat oogmerken, te weten: opdat Hij de nederigen zou troosten, Hij zou bij hen wonen; waarom? om die verslagenen op te helpen. Leest ook, 't huis gekomen zijnde, Jes. LXI: 1-3. Ik ben er toe gezonden, zegt de Heere Jezus, om de treurigen te troosten, om ze te geven sieraad voor assche, Matth. XI: 28. zeide de Heere Jezus: Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid ende belast zijt, ende Ik zal u ruste geven voor uwe zielen, Ik ben daartoe gekomen, om zulke treurigen te troosten. En nu vraag ik u, wordt het Woord u niet te machtig en te sterk? Moet gij niet zeggen: ach Heere! ik kan er niet tegen in komen, maar Gij beweegt mij bijna dat ik mijn zwaarmoedigheid zou laten varen.

11. Wel, zegt ge bijna, wat scheelt u: waarom niet geheel? Is er zulke genade in Christus voor **degenen**, die goddeloos waren, zelfs na hunne overtuigingen; wat blijft er dan nog over, dat gij niet in Zijnen Name hoopt? Spreekt uw gansche harte eens uit. Gij zult misschien in uw hart denken, daar ben ik nu wel van overreed, dat het rantsoen van Christus krachtig genoeg is, of ik vroom of goddeloos ben, laat ik gedaan hebben al wat ik wil, om daarvoor te betalen, maar daar schuilt bij mij wat anders. Wel wat? Dit: ik kan dat al zoo gereed niet toestemmen, dat God aan mij of iemand anders de zonden kan vergeven. Wel, voorwaar kunt ge dat niet toestemmen, daar moet gij al groote reden toe hebben. Kunt gij dat niet gereed toestemmen, zegt waarom niet?

Ach God, zult ge zeggen, ik kan niet hopen in den Name van den Heere Jezus; want ik zie uw Wezen zoo, en 't is zoo verschrikkelijk; Gij zijt wel God in Christus, maar Ge zijt ook de God der waarheid; ik zie Uwe waarheid, ik zie Uwe heiligheid, ik zie Uwe rechtvaardigheid en Uwe onveranderlijkheid; en nu kan ik het niet begrijpen, hoe dat God mijn of iemands God kan worden. Zegt ge waarom niet? Wei ik zou dan met tranen en al bevende zeggen: heeft het Zijn mond niet gesproken? Heeft Hij niet gezegd: Ik ben de Waarachtige? Heeft hij niet vóór den val en na den val gezegd: die de zonde doet zal sterven? En na den val: vervloekt is een iegelijk, die niet en blijft in alles

dat er geschreven is, om dat te doen, Deut. XXVII : 26 en Gal. 111: 10. Is nu mijn God ook geen heilig God? Kan nu dat onbesmette licht, dat heilig Wezen, met mij, een zondaar verkeerren? Kan dat licht met de duisternisse vermengen? Och, hoe zou ik dat heilig Wezen tot mijn deel kunnen hebben? Hab. 1 : 12, 13. Is nu mijn God ook geen rechtvaardig God? Heeft Hij nu heiligheid en rechtvaardigheid, waarom is het anders als om wrake te oefenen? Hoe kan ik dan zoo gereed gelooven, dat God mijn of iemands God kan worden? Nog eens, is Gods Wezen ook geen onveranderlijk Wezen? Mal. 111: 6. Is er wel schaduw van omkeering bij ? Jac. 1: 17. Mag ik nu wel denken dat God om mij of iemand zijn Wezen niet zal vertoonen, of dat hij vergeten zal Zijne waarheid, heiligheid, rechtvaardigheid, onveranderlijkheid? Mag ik of iemand wel denken of in ons harte laten komen, dat God **Zichzelve**n verloochen zal, daar Hij zich vanwege die volmaaktheden verheerlijken kan, als Hij mij in de helle werpt ? Ach **Heere!** als dat op het harte komt, dat kan het harte doorsnijden. Luistert nu, en wij zullen er u dit op antwoorden:

1. Dat die deugden waarlijk het Wezen **Gods** zijn.

2. Dat ik noch gij niet mogen wenschen, dat God mocht veranderlijk wezen in zijn Wezen; dan zou hij geen God wezen, dat was een gruwel.

3. Is God zulk een Wezen, gelijk Hij is, zoo antwoorde ik u dit:

Eerst, heeft dat groote Wezen geen andere loffelikheden als die, die lieflijk om te overdenken zijn, **dewelke** ook zijn Wezen zijn, ja **dewelke** ook onveranderlijk zijn? Wat voor paarden heeft God nog aan Zijne kroone ? Zijne algenoegzaamheid en wijsheid ; Hij heeft verstands genoeg om het zoo te schikken, dat die eigenschappen **Gods** niet tegen een loopen; boven dat Zijne menschevriendheid, genade, **ontferminge**. Ja zult gij zeggen, maar dat geloof ik ook, dat ik die verbeurd heb. Ik zeg, gij hebt gelijk, als gij ze op **zichzelve**n beschouwt; maar ik antwoorde u, ten tweede, moet gij die deugden, die verschrikkelijk zijn, op **zichzelve**n beschouwen, of moet gij ze in den Middelaar aanmerken, die daar is tusschen God en mensch? En ziet eens, als gij ze zoo aanmerkt, of ze dan wel tegen malkanderen strijden, en of die Middelaar aan de waarheid, heiligheid, rechtvaardigheid en onveranderlijkheid **Gods**, den volkomen **eisch** niet voldoen kan? Hij wierd een vloek, opdat wij vrij zouden zijn, Gal. 111 :13. Wij zijn rechtvaardig in Hem, den Zone **Gods**, dien God voor ons zonde gemaakt heeft, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid **Gods** in Hem, 2 Cor. V : 21. Een derde reden is dit: wel, die vol-

maaktheden Gods, die verschrikken, zijn beter voldaan door 't rantsoen van den Heere Jezus, als dat ik of gij eeuwig in de helle lagen. Waarom? Hij voldoet en Hij maakt dat God met ons verzoend wordt; als wij in de helle liggen, wij verzoenen God niet; dan liggen we onder de phiolen van Zijne rechtvaardigheid voor eeuwig.

Wat dunkt u nu, kan nu God de God der genade in Christus niet worden van u en andere zondaren? Daar krijgen ze weer een verkeer met God, en ze hebben den Heere lief, en de volmaaktheden Gods schrikken hen niet af, maar het maakt dat ze God dubbele eere geven, als ze zoo staan in 't gezichte van Zijne volmaaktheden. Ik weet nu dat gij zeggen moet, ik stem het gereed toe, dat God mijn en anderen hun God kan worden, en dat Hij 't mij kan vergeven zonder krenking van Zijne volmaaktheden. Wel, legt u dan voor God neder, en bidt Hem, Hij wil u uit uwe ellende oprapen.

Daar zijn er hier licht wel, die zeggen: mag ik, arme Heiden en Heidinne, op Zijne Name hopen? Als ge zoo wilt doen, ja.

Daar zijn die twee zwarigheden opgelost, die kunnen u niet hinderen. Gij zult zeggen, daar ligt nog al meer op mijn harte; dat op een anderen tijd; ik hope dat God dit zegenen zal, Amen.

ELFDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin nog drie zwarigheden worden opgelost, waarvan

- I. De eerste is: hoe zou ik kunnen hopen in den Name van den Heere Jezus; ik heb zooveel zwarigheden naar mijn lichaam?
- II. De tweede: ik heb zooveel tegenheden naar mijn ziele, of in mijn lichaam en ziele beide.
- III. De derde: hoe zou ik durven, daar er nochtans geen een kind Gods zonder kruis en is, en ik heb zooveel voorspoed naar lichaam en ziele,

Wij lezen in het tweede kapittel van Daniël, dat het geheele hof des konings in roere was over een droom, dien de koning gedroomd had en die hem vergeten was, en de uitslag van dien droom zou geheel de wereld in roere helpen; het lag hem al en maaide in het hoofd, hij wilde ze weten. Hij had in zijn droom gezien een beeld met een gouden hoofd, de armen waren van zilver, de buik en dijen van koper, zijn schenkel van ijzer, zijn voeten eensdeels van ijzer en eensdeels van

leem ; en hij zag een steen, die daar zonder handen kwam, die dat beeld sloeg en vermaalde, en die steen wierd tot een **grooten berg**, **zoodat** hij de geheele aarde vervulde, die steen wierd tot een eeuwig koninkrijke; dat zult gij in 't 34ste en 35ste vers vinden.

Wij willen ons nu met dat beeld niet ophouden, maar met dien steen; daar moeten we onze gedachten wat over houden, Wie is die steen anders als de Heere Jezus Christus? Die steen kwam uit den berg; de Heere Jezus is uit Juda gekomen, uit den **stamme Juda**. Ais die steen kwam, de koning en elk zag het aan; daar was er geen een, die dat beeld kon redden of dien steen hinderen; de Heere Jezus is ook niet door menschenkunst of kracht voortgebracht. Een steen is gering en een harde stoffe; de Heere Jezus is mensch uit een mensch, Hij was gering uitwendig, Hij had niet veel aanzien, Die steen wierd tot een eeuwig koninkrijke; de Heere Jezus verandert ook niet, Hebr. I : 10, 11.

Niet alleen wordt de Heere Jezus als een steen in 't Woord ver- toond, maar als een grondsteen, daar al de **steen**en van 't geheele gebouw op rusten, Jes. XXVIII : 16. Hij is die **Petra**; buiten welken er geen gelegd kan worden om op te bouwen, Matth. XVI : 18, 1 Cor. III : 11. Niet alleen moeten uwe gedachten spelen dat 'Hij een grondsteen genaamd' wordt, maar ook een hoeksteen, daar zich iemand licht aan kwetsen kan, Jes. XXVIII : 16. 't Is een steen, die twee afgescheidene muren tezamen bindt; **zoo** is het met den **Zone Gods**, zijt ge niet in Hem, **zoo** stoot gij u aan Hem, dan is Hij u een steen des aanstoots, Jes. VIII : 14. Daar stond een klove tusschen de rechtvaardigheid **Gods** en den zondaar; daar komt Christus, als die hoeksteen, en vereenigt ze samen, 2 Cor. V : 19. Daar stond een groote klove tusschen Heidenen en Joden; daar komt Christus wederom en Hij maakt die twee tot een, Eph. 11 : 14. Onze gedachten moeten niet alleen daarover gaan, dat Hij een grondsteen en een hoeksteen is, maar Hij is ook een hoofdsteen, dat is een deksteen, een volmaaksteen, die boven op het gebouw is, die het gebouw sluit en volmaakt, **Zach. IV : 7**. Dat is de Heere Jezus ook, Col. II : 10. In wien zijn Zijne kinderen vol- maakt als in Hem? Hij is de eerste, de middelste en de laatste, Hij is alles in allen, Col. 111 : 11.

Die steen is een kostelijke steen, edeler is er geen, Hoogl. V vs. 16. Al wat aan Hem is, is gansch begeerlijk. Hij is bij God uitverkoren en voorgekend van voor de grondlegging der wereld, Jes. XLII : 1, 1 Petri 1 : 20. Hij is niet alleen uitverkoren, maar Hij is ook dierbaar, 1 Petri 11 : 6. Hij is dierbaar bij God, en dier- baar bij de Engelen, en dierbaar bij al het volk **Gods**. Hij is

dierbaar bij God ; die heeft uit den hemel geroepen : Mijn genoegen en welbehagen is in Hem, Matth. III: 17, Hij is 't bij de engelen; die vliegen ten hemel uit, en ze zeggen : eere zij God in de hoogste hemelen over dat werk, Luc. 11: 14. Den vromen is Hij dierbaar; ziet het in Asaph, Ps. LXXIII: 26, Bezwijkt mijn **herte** en mijn vleesch, **zoo** zijt Gij de rotssteen **mijnes** herten, en mijn deel in eeuwigheid. 't Is een steen, die van God gelegd is in **Zion**, Jes. XXVIII: 16. Op dien steen zullen zeven oogen wezen, en Ik **zal** Zijn graveersel graveeren, staat er **Zach.** 111: 9. Ik heb hem verzegeld, geheiligd en in de wereld gezonden, **zeide** de Vader, Joh. VI: 27 en X: 36.

Nu, al die gelukkig wil worden, die moet tot dien steen komen, en daarop bouwen, en rusten en gaan hopen, of hij valt zeker in de helle. Hier is 't, zalig en gezegend is de man, die op den Heere vertrouwt, Jer. XVII: 7. Hier is 't, gewisselijk in den Heere Heere zijn gerechtigheden en sterkte, Jes. XLV: 24. En die dien naam van dezen Heere kennen, zullen op Hem vertrouwen, Ps. 1X: 11. Rom. XV: 12 **zeide** Paulus, daar staat de wortel Jesse tot **eene** baniere, in Zijnen Name zullen de Heidenen hopen. **Zoo** komt **ook** onze liefste Heere Jezus en Hij zegt zelf, als Ik Mijn woord der genade tot victorie zal gebracht hebben, dan zullen de Heidenen komen en op Mij hopen.

Gij weet dat we die dingen verscheidene malen overdacht hebben. Wij weten, dat elk kind **Gods** zijne zwarigheden heeft, dat er zijn, die zeggen, zou ik wel mogen hopen, dat God mij hier genade in Christus en hierna heerlijkheid geven zal? Daar ligt, zeggen ze, zooveel op mijn harte, dat ik wel opgelost zou willen hebben. Daar hebben we eenige reizen mede bezig geweest. Wat zegen het gehad heeft, weet God, en gij die het genoten hebt. Die aandachtig zijt en op zaken let, als we het u mochten vragen, wegen uwe zwarigheden **u** wel **zoo** als te voren? Gij stondt en keekt over een Verkiezing en een Verwerping, over de zonden in den Heiligen Geest.

Ach God, zeydet gij, wat heb ik gezondigd! tegen zooveel licht! ik kan het **zoo** gemakkelijk niet aannemen, dat God mijn of een anders God in Christus zou willen worden, vanwege **Gods** verschrikkelijke volmaaktheden. Zulke dingen hebben we verhandeld. Moet ge nu niet denken : ik heb het te zwaar gewogen ? Moest ge niet besluiten, dat God tot roem van Zijne genade in Christus **u** ook genade kon geven? Moest gij niet gaan denken, ik zal met een nieuwen moed en lust de middelen waar gaan nemen,

zonder nochtans van de middelen af te hangen, wetende dat de middelen zonder God niets en zijn! Moest ge niet gaan denken, gelijk Paulus. eens zei, zou deze binnen boord niet blijven, we kunnen niet behouden worden, zoo ik de middelen niet gebruik, kan ik niet behouden worden, Hand. XXVII: 31. Misschien moest ge gaan denken, ik zal met een nieuwen lust de middelen waar gaan nemen, en zien of mijn zwarigheden ook opgelost zullen worden. Wij hebben ondertusschen voorgenomen daar nog al wat mede bezig te wezen.

1. Gij zult denken, ik arme ziele, zou ik op Jezus mogen hopen, dat Hij mij gelukkig zal maken? Ik heb het zoo hard in de wereld, mijne ziel is tot der dood toe bedroefd, mijne bestraffingen zijn er alle morgen, ik ben der tegenheden zat, ik heb zooveel tegenspoeden en nog en is het einde niet, ik zie er geen einde aan. Is dan mijne kracht steen? Is dan mijn vleesch staal? Ben ik dan een zee of een walvisch, dat gij wacht om mij zet? Job VI: 12 en VII: 12. Zou ik het mogen wachten, dat Jezus mij gelukkig zal maken? Ik! zoo een ongelukkige in den tijd? Ik ben in de wereld der tegenheden zat. Daar moet er altemets een zeggen :uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet dat uw knecht, mijn man, den Heere zeer vreezende was, 2 Kon. IV: 1. Een ander moet zeggen: noemt mij niet meer Naomi, maar Mara, want de Almachtige heeft mij groote bitterheid aangedaan, Ruth I: 20. Een ander, ik ga zoo achteruit, zou ik vertrouwen dat Jezus mijn Zaligmaker is, en zou ik zooveel tegenheden hebben? Ze hebben altemets minder als de beestjes; ik moet mijn brood met zulken kommer eten, ik heb het erger, Heere, zeggen ze, als de Heidenen; daar laat ge Ge u onbetuigd aan, maar ik heb smarte bij smarte. Arm harte! schort het u daar? hapert het u daar? daar heeft het den vromen altemets eens gehaperd. Ziet Job XXI en Ps. LXXIII. Ik antwoorde u :

1. In de eerste plaats, en oordeelt hetzelfde, zijn dat geen gemeene dingen, die God aan vromen en goddeloozen in 't gemeen doet! Aan vrienden en aan vijanden, zegen en oordeelen doet God aan beide. Is er een wijze Salomo, daar is ook een wijze Achitofel. Is er een groote koning David, daar is ook een groote koning Ahasveros. Is er een rijke koning Hiskia, daar is ook een rijke Nabal. Is er een Petrus die een Apostel is, daar is ook een Judas die een Apostel is. Wordt Abel vermoord van zijn broeder, Ammon wordt ook vermoord van zijn broeder. Dat is dan ons eerste antwoord. God doet dat aan vrienden en vijanden: eenerlei wedervaart den rechtvaardigen en den goddeloozen, Pred. IX: 2.

2. Mijn tweede antwoord is: nu geeft God u, noch iemand van Zijne kinderen, de vrijheid om uit die ontmoetingen besluiten te maken over uw geestelijken en eeuwigen toestand. Salomo zegt: ook liefde, ook haat, en weet de mensche niet uit al hetgene dat voor zijn **aangezichte** is, Pred. IX: 1. Wacht u dan wel dat gij uit die uitwendige dingen geen besluit en maakt, dat God u liefheeft of dat God u haat. Gij kunt het niet besluiten uit die uitwendige ontmoetingen. Hoe verkeerd zou die rijkraad besloten hebben dat hij in de liefde **Gods** stond? hoe verkeerd zou Lazarus besloten hebben dat zijne ontmoetingen in den haat **Gods** waren? Luc, XVI: 22, 23.

3. Mijn derde antwoord is: kinderen van God, als gij uwe voeten op den weg naar den hemel zette, heeft de **Heere** Jezus u niet gewaarschuwd dat de weg eng zou zijn? Matth. VII: 13, 14. Heeft Hij het u niet gezegd, dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt? Petri IV: 18, dat gij door vele verdrukkingen zult en moet ingaan in het Koninkrijke **Gods**? Hand. XIV: 22. Heeft Hij u wel bedrogen, en hebt gij, dat ziende, u wel af laten schrikken, om niet in een verbond met God te komen? zegt ge niet, ja, al moest ik van honger en dorst sterven, en al moest ik nog zooveel en nog zooveel ondergaan, Heere! daar is mijn harte, daar is mijn hand, al moest ik door vele verdrukkinge ingaan, het scheelt mij niet?

4. Wij geven u een vierde antwoord: Als gij zou klaagde, duurden uwe tegenheden wei lang, waart gij het alleen wel? zijn er in den Bijbel geen die nu allang in den hemel zijn, die het **alzo** zwaar hadden en zwaarder? Ziet eens een Jacob: die moest daar gaan sukkelen naar een vreemd land, en hij had niets. Jozeph wierd verkocht en in de gevangenis gestoken. Vergelijkt u eens bij een Job, die wierd de armste van het **geheele** Oosten. Legt u eens nevens Asaph, Ps. LXXIII, en nevens Heman, Ps. LXXXVIII, en nevens David, Ps. CII, dan zult gij nog moeten zeggen, Heere! ik heb het al veel lichter ais deze Uwe kinderen.

5. Mijn vijfde antwoord is: Blijft God evenwel niet getrouw? Legt Hij u wel meer op als gij dragen kunt? Is de verzoeking niet menschelijk? Hebt ge geen bevindinge in al uw tegenheden, aan den **eenen** kant van **Gods** trouwe, en aan den anderen kant van de ijdelheid van 't schepsel? Oefent God u niet in de **geduldigheid**, in de liefde, in de hope, in 't geloove? Blinken uwe **genaden** in dien donkeren nacht van tegenheden niet op 't. meeste uit? Maakt uw liefde tot den Heere niet alle bitter zoet? komt ge niet wel eens in die genereuze gestalte, dat gij zegt: Ik en **achte** op geen ding, Hand. XX: 24. Ja als uw zak eens

wat ontbonden wordt, verandert dan uw weeklage niet wel in rije? Ps. XXX : 12. Is er niet wel eens een tijd, dat gij uw harpen van de wilgen langt, en, moet ge schreien, dat gij ook uwe tranen eens van uwe oogen afdroogt? Jobs laatste wierd meer gezegend als zijn eerste! Job. XLII: 12. Werkt het u niet alles mede ten goede, Rom. VIII : 28. Als gij eens stil en bedaard gaat neerzitten, moet ge dan niet zeggen, ik had het ten kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gedacht? Gen. L : 20. Ja zou het u wel nut zijn, dat gij een voorspoedige waart? 't Was Hiskia zoo nuttig niet als de tegenspoed. Ik zeg dan -tot uwer verkwikkinge, hoopt dan op den Heere Jezus, al was het dat uw bestraffing er alle morgens was,

II. Ja zal iemand zeggen, was dat het al, armoede naar het lichaam; maar ik ben zoo bedroefd, ik ben zoo bitter gesteld in mijn ziele, 't schort mij in mijnen geest, vanwege *alle* mijne begane zonden heb ik zooveel blijken van Gods toorn; en wat doe ik? Ik leve zoo schrikkelijk, ik ben zoo naar en zoo donker; roep ik tot God, Hij en antwoord mij niet; bid ik, God acht mij niet; schrei ik, *God* laat mij staan; ik heb de minste verkwikking niet; daar is zulken ontsteltenisse in mij; mijn polsaderen en rusten niet; ik ben zoo dood en zoo vervallen, en daarbij heb ik alle uitwendige tegenheden; ik denk dat het nog al sterven zal, en als ik mijn hart recht uit zal spreken, daar het mij schort, bij al de tegenheden is het zoo deerlijk van binnen, en ik reken dat het altemale sprankels van de helle zijn, en beginsels van mijn eeuwige smarte. Wei arm hart! schort het u daar? scheelt u dat? We hopen dat we u geen nietige vertrooster zullen zijn, en we zullen u zoeken te antwoorden.

1. Arme Ziele! kunt ge geen onderscheid maken tusschen de slagen van een vertoornd richter en tusschen de kastijdingen van een liefhebbend God? Micha VII : 9 maakten ze dat onderscheid : Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd. God zelfs maakt dat onderscheid, en Hij zegt, Ik kastijde een iegelijk zoon dien Ik liefhebbe, Hebr. XII: 6. Al drukt God u in uwe ziel of lichaam, Hij kan u evenwel liefhebben.

2. De kastijdingen Gods, die Hij als een liefhebbend Vader aan Zijne kinderen geeft, die kunnen wel zoo fel wezen, dat ze niet alleen vel en vleesch raken, maar het merg, en dat ze de beenen verbrijzelen, Ps. LI: 10, De beenen, die Gij verbrijzeld hebt, o God! heelt ze toch ! och God, zegt hij, ik ben zoo gebroken in mijne beenen! Job XIII: 27, Gij drukt U tot in de wortelen van mijne voeten.

3. Als het u daar schort, zoo moet ik u dit antwoorden: De Heere blijft in Christus evenwel Vader, en een vergevend God bij de wrake, die Hij oefent over de misdaden van Zijne kinderen. Zoo lezen we immers, Hij was hun wel een vergevend God, nochtans straffe oefenende en wrake doende over hunne misdaden, Ps. XCIX : 8; en Ps. CM: 13, Gelijk zich een vader ontfermt over zijne kinderen, **alzo** ontfermt zich de Heere over diegenen, die Hem **vreezen**. Ziet eens hoe zacht David was in het oefenen van justitie over Absalom, het drukte hem zoo, dat hij moest retireeren, hij krijgt half pardon, en Davids harte hing evenwel over **Absalom**, 2 Sam. XIV.

4. Ik geef u nog dit tot antwoord: Als God zulke harde handelingen met u houdt, geeft gij Hem daar geen reden toe? Gij wilt uw leven haast naar God niet **hooren**; gij pleit tegen God, tegen 't Woord, tegen uw eigen harte, voor den **Baäl**, voor den duivel; gaaft gij er God dan geen reden toe? Of gij in voor- of in tegenspoed waart, het en deugt nooit, Hij kon u haast nooit genoeg geven, **zoodat** gij al dikwijls hebt moeten zeggen: door mijn dwaasheid niet om sommen, is gekomen, over mij al dit verdriet. En met David: Ik hebbe zeer zottelijk gedaan, 2 Sam. XXIV : 10. Heere! Uw weg is **zoo** rechtvaardig over mij, Uw weg is in het heiligdom, Ps. LXXVII: 14.

5. Ik antwoorde u verder: Als gij **zoo** gedrukt zijt, uitwendig en inwendig, kunt gij wel anders getemd worden als door zulke sterke pijlen des Almachtigen? Uw humeur en **nature** is anders niet te temmen als door een harde hand; uwe occasie tot verleiding, uwe korzelheid tegen God, uw ongenoegen tegen God, dat maakt dat God een harde **medicijne** gebruiken moet, even gelijk het eens met Paulus was; 't was **zulken** groote zake, hij zou zich daar verhoovaardigd hebben, daarom kreeg hij vuistslagen, een engel des satans, 2 Cor. XII: 7.

6. Ik antwoorde u: Zou het wel tot **Gods eere** zijn, als uwe verdorvenheden fel gaande waren, dat Hij u dan zacht handelde? Is het niet een vlek in ouders, als ze hun kinders niet kastijden als ze zich **misdragen**. Staat het niet tot een vlek aangeteekend van Eli, als zijne zonen **zichzelven** vervloekt gemaakt hadden, dat hij ze niet eens zuur had aangezien? 1 Sam. III: 13. Is het wel tot eere van David, dat hij zei, handelt mij zachtjes met den jongeling, met Absalom? 2 Sam. XVIII: 5. Is het wel tut eere van David, dat er aangeteekend staat, dat hij Adonia van alle zijne dagen niet bedroefd en **hadde**? 1 Kon. I: 6. Is het dan wel tot eere van God, dat Hij u zacht zou handelen' als uw verdorvenheden **zoo** fel gaande zijn?

7. Ik geef u boven dat tot antwoord: Of **Gods** toorn niet haast van u afgekeerd is, als gij u begint recht te schikken? Als uw ziele in **zooveel** tegenheden is, en gij valt God te voet met tranen van berouw, met belijdenis van zonden, met belofte van u te beteren onder beding van des **Heeren** Geest en genade, ik vraag u dan, of **Gods** toorn niet haast gestild is, en of uw hart dan geen verlichting krijgt, en of God u het dan niet vergeeft zeventig maal zevenmaal, en of Hij dan niet wel eens zegt, uwe zonden zijn weggenomen, gij zult niet sterven, gij vindt weder vrede in Mijne oogen? 2 Sam. XII: 13.

8. Ik antwoorde u nog eens: Als God u hard handelt naar ziel of lichaam, heeft Hij daar niet mede voor dat gij invallen zoudt? Past het den Heere niet dat Hij u **vernedere**, en zou dat tegen uw respect strijden, dat gij in ootmoedigheid en in erkenning van uwe schuld tot den Heere zoudt komen?

9. Ik antwoorde u ten laatste: In het midden van den toorn, gedenkt Hij dan niet des ontfermens? Hab. III: 2. Is er niet ergens nog een verkwikking naar uw ziele of naar uw lichaam, of naar beide, zoodat gij moet zeggen, ik zal mij dit ter harte nemen, daarom zal ik hopen, Klaagl. III: 21. En Ps. LXXVII: 11, Dit krenkt mij; maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert. Komt er niet **altemets** een kwartiertje in een donkeren dag, dat ge moet zeggen, wat zijt ge **zoo** neerslachtig en buigt gij u **zoo** neder, o mijne ziele? Hoopt op God, Ps. XLII: 12. En als God u zou vragen, hoopt ge nog op Mij? dat gij moet antwoorden, ja Heere! al dooddet Gij mij, en al zoudt Gij mij in de helle werpen, ik zal evenwel op U vertrouwen, Job XIII: 15. Ziet ook 2 Kon. VII, Esth. IV, Jona III: 9, daar zult ge al zulke gestalten vinden.

Ziet dat zijn onze negen antwoorden aan een, die uitwendig **zoo** gedrukt is en ook inwendig. God heeft er al menige geholpen, die **evenzoo** gesteld waren. **Kunt** ge dan nu niet hopen?

III. Ja, zult gij zeggen, gij hebt mij niet getroffen; gij hebt daar **zoo** lang gepredikt, maar geheel uw predikatie raakt altoos mij niet, ik heb voorspoed uit- en inwendig, ik weet van geen druk, van dat ik geweest heb tot nu toe. U moeten we ook wat zeggen.

1. Meent gij, dat de predikanten allen **tegelijk** kunnen **antwoorden**? Meent gij, dat wij ondernemen **om** alle zwaarigheden van elk op te **lossen**; temeer dewijl **Gods** kinderen **zooveel** verandering van gestalens onderworpen zijn? Het **eene** uur zullen ze sterker en het andere uur weer zwakker wezen,

2. En raakt dit u niet, daar zitten er hier wel die het raakt, en die het nu raakt zal het dan niet raken als het u raakt; en

het u nu niet, wat weet gij of het u nog wel eens raken zal ? Gij zijt nog niet dood, wie weet wat er dan komen zal? Job die waschte zijne gangen tevoren in boter, toen zou deze predikatie hem niet gepast hebben, maar daarna wel.

3. Een derde antwoord: Raakt het u niet, daar zitten er licht hier wel met veel kommer, dat het hun haast raken zal. Dat uw hart elk eens opengesneden wierd, dan zou men het eerst zien wat al kommer er in was. De een zou zeggen, ach God! als mijn man eens stierf, wat zal ik dan gaan doen? De ander, als mijn vriend eens dood is, die mij helpt, wat zal ik dan gaan doen? Een ander, als dat mij mislukt dat ik ondernomen heb, wat zal ik dan met mijn arme kinderen gaan doen? ik vrees dat ik dan nog armoede en gebrek zal hebben.

4. Als het u dan treft, zult gij blijde zijn zoo een predikatie eens gehoord te hebben, en gij zult er u nog mede zoeken op te helpen.

5. Antwoorden we u: Komt het u niet over, treft het u niet; 't zal u ook misschien niet treffen; hebt al dat gij wilt, vrede uit- en inwendig. Wel zult gij zeggen, kan dat met te hopen op den Naam van den Heere Jezus bestaan? Ik dacht, dat God geen een kind zonder kruis had. Wel mensch, tot u zeggen we :

a. Eerst, 't mist wel ; 'bekijkt Abraham, Izaäk, Jacob, David, Hiskia, Job.

b. Antwoorden we u: Zoudt gij daarom niet hopen op den Name van den Heere Jezus Christus? Gij hebt er zulke schoone stoffe toe; God tot uw deel in Christus, en rijk in de wereld; gij zijt een dubbel erfgenaam, gij erft wat vooruit boven velen van de vromen, gij hebt een Benjamins deel.

c. Antwoorden we u: Gij gebruikt immers uw voorspoed zoo niet als de goddeloozen, die zeggen: is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd hebbe? Dan. IV: 30. Eet en drinkt, gij hebt vele goederen voor vele jaren, Luc. XII: 19. Gebruikt ge het zoo? Ach ! zult gij zeggen, neen ik; dat late de Heere verre van mij zijn! Laat dan uw voorspoed uw hope niet hinderen als gij ze op deze navolgende wijze gebruikt :

1. Eerst, als gij dat uitwendig niet te hoog en schat. Gij rekent het evenwel met Salomo al maar ijdelheid, Pred. I:2. Gij houdt het maar voor een gebroken bak, gelijk als Mozes; hij acht de smaadheden Christi meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte, Hebr. XI:26.

2. Als ge u er los van houdt in al den voorspoed, zoo het te bezitten als niet bezittende, 1 Cor, VII : 30, door uw herte er niet op te zetten, Ps. LXII:11.

3. Als gij voelt dat ge er een **weinigje** vast aan zoudt worden, door dan te worstelen om er wederom los van te worden, en te zeggen, **Heere!** ik **kleve** te veel aan 't stof, maak mij levendig naar Uw woord, Ps. CXIX: 25.

4. Als gij in al den overvloed het schepsel niet en doet zuchten, door gierigheid, hoogmoed en overdaad, Rom. VIII : 22.

5. Als het **uzoo** nederig maakt, dat gij zegt, wie onderscheidt mij, Heere? Gij maakt rijk en Gij maakt arm, 1 Sam. 11 : 7. Uw zegen die maakt rijk, en Gij voegt er **geene** smarte bij, Spr. X : 22. Waarom ben ik een voorspoedige? Ik ben geringer dan alle deze Uwe trouwe en weldadigheden. Gen. XXXII : 10.

6. Als het **uzoo** dankbaar maakt, dat het **u** doet uitroepen, Ps. CXVI : 12, Wat zal ik den Heere vergelden, voor al Zijne weldaden aan mij bewezen?

7. Als ge uwen geestelijken schat het allerhoogste schat, en zoo gij zegt, Heere Jezus, Gij overtreft het al; dat ik Jezus heb tot den grond van mijn hope, dat is mijn grootste schat; had ik dat niet, al die andere schatten zouden mij tot een last zijn.

Nu hebben we **u** verscheidene zwaarigheden opgelost, en in deze ure drie; in het toekomende zullen we **u** eens zoeken op te wekken om te hopen, en dan' weer voortgaan in zwaarigheden op te lossen. Ik **hope** dat de Heere dit zegenen zal tot Zijne eere, Amen.

TWAALFDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin, na **eene** korte **herhalinge** van den inhoud **van** de elf vorige predikatiën, die gekrookte rietjes en **rookende vlas-**wiekjes worden opgewekt om te hopen **door eene** **zeer bewegelijke** aansprake van den Drieëenigen God **'aan** hen.

Wil lezen, Ps. XLII: 6, 12, Wat buigt gij u neder, o! mijne ziele, **ende** zijt onrustig in mij? Hoopt op God, want ik zal Hem **nog** loven; Hij is de menigvuldige verlossing **mijnes aangezichts, ende** mijn God,

Daar hebt gij een onrustig hart, dat bekommerd is over zijn staat, dat daarover geslingerd is; men zou er wel van mogen zeggen, gelijk cc staat Matth. XI: 7, daar ziet ge een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt. En **zoo** dat **nog** te veel

is, zoo er nog te veel kracht in een riet is, dan zouden we zeggen, daar ziet ge een gekrookt rietje, dat gekrookt en gekneusd is, dat men kwalijk over einde kan houden; daar ziet ge een ziele die het hoofd laat hangen als een bieze, daar ziet ge een hart dat veel met zwarigheden bezet is.

Wat doet dat neergebogen harte, geeft 't het den vijand gewonnen? staat dat schepsel en maakt uitvluchten, opdat het al den troost, die hem van Godswege wordt toegediend, krachteloos maken zou? Neen het; maar het slaat een geheel anderen weg op; het gaat liever eens naar binnen zien, daar doet het twee dingen; aan den eenen kant gaat het eens zien, wat reden het God geeft om zoo met hem te handelen; en aan den anderen kant, om wat reden hij zoo geslingerd was. Hij doet als Ps. LXXVII : 7, Ik overleide in mijn herte, ik onderzocht des nachts op mijn leger. Hij doet als Klaagl. III : 40, Laat ons onze wegen onderzoeken ende doorzoeken. Dat vrome hart zoo een examen ingesteld hebbende, geeft het laatste examen aan God, en zegt, Ps. XXVI : 2, Proeft en onderzoekt Gij mij, Heere! En Ps. CXXXIX : 23, 24 zegt hij: zoo ik ergens in misse, ontdekt het mij, en is er een schadelijke weg bij mij, leidt mij op den eeuwigen weg, en brengt mij wederom terecht. En door zulk een handeling in die neerbuiging van zijn ziele geeft hij te kennen, nadat hij alles onderzocht had, dat hij meer reden had om te hopen als om zoo nedergebogen te zijn. Hoopt op God, zegt hij, al was het op hope tegen hope, Rom. IV : 18; geeft het in de hand des Heeren, en vertrouwt dat Hij u redden kan en zal, en als de menschenlijke reden ontbreken om te hopen, dan ontbreken de Goddelijke noch de Schriftuurlijke nog niet. 't Is een wonderlijk stuk, dat ge leest van Christus' discipelen, Matth. VIII : 23—26, zij waren met Hem in 't schip, de winden verhieven zich, de wateren kwamen zoo hoog dat ze dachten te vergaan; maar de Heere, wetende, dat de Schriftuurlijke nog niet ontbraken, die zei, hoe stelt ge u zoo aan? ontbreken de menschenlijke, wel de goddelijke redenen ontbreken nog niet, en Hij gebod de wateren dat ze stille zouden wezen. Petrus op het water zijnde, zei, wel Heere! ik zinke! wel, zei de Heere, zijn er geen menschenlijke redenen om te hopen, daar zijn Goddelijke; Ik gebied het u, komt tot Mij, Matth. XIV : 28—31.

Geliefden, omdat wij zulke dingen in het Woord vinden, zoo hebben wij de vrijmoedigheid genomen om de gekrookte rietjes wat te behandelen, en de rookende lemmetjes wat op te blazen, en te zeggen: waarom hoopt ge niet op den Naam van den Heere

Jezus? Op **uzelfven** moogt ge niet hopen, op uwe deugden of uwe gestalten niet; maar op den Naam van den Heere Jezus.

Geliefden, gij weet dat we deze twee verzen, die wij u wederom voorgelezen hebben, met u in eenige reizen behandeld hebben; eer wij dan tot een andere stoffe overgaan, moeten we u het gansche beloop van onze verhandelde stoffe eens te binnen brengen, en tegenwoordig **zullen** wij u dan bezig zoeken te houden met u te doen+ zien den Drieëenigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, als staande voor een gekrookt rietje en een rookend vlaswiekje, en hoe dat Hij hen aanspreekt en opwekt om te hopen; en dan zullen wij wederom tot wat anders overgaan.

Het beloop van deze twee verhandelde verzen is dit: Hier hebt ge een **gekrookt** rietje. Wat is dat? Kort, 't is een mensch met kleine genade, kleine kennis, klein geloof, klein licht en met veel strijd, met vele donkerheden, met vele doodigheden en met vele zwarigheden in het harte. Wat is het vlaswiekje en lemmetje? Kort, dat is een mensch met kleine genade en groote verdorvenheden, zoodanig, dat de verdorvenheden de kleine genade al schijnen te smoren; ze zijn zoo, dat ge hun genade haast niet en ziet; hun verdorvenheden zijn zichtbaarder als hun genade. Heere, wat zult Ge er mede 'doen? Breken? Neen, dat mag Mozes doen, die in de Wet den vloek uitspreekt, maar de Heere Jezus in het Evangelium spreekt ze zalig. Wat zal Hij dan met die gekrookte rietjes en rookende lemmetjes doen; breken en uitblusschen? neen, maar Hij zal ze in hun kleine genade dragen. En wat zal de Heere met Zijne zake doen? Zijn stuk, de zake Gods, in- en uitwendig, met de leer en met de genade in hun harte, Hij zal maken dat ze zal overwinnen, Hij zal het oordeel uitbrengen tot overwinning. Als Hij dat zal doen onder Zijn volk en onder de Heidenen, hoe zal 't dan gaan? Wel, die arme menschen zullen dan komen en hopen in Zijnen Name, en ze zullen zeggen, wij hebben van niemand iets te wachten als van onzen Heere; Heere! wij zijn met U tevreden, wij wachten wat goeds van U.

Doe gingen wij de gekrookte rietjes en de rookende vlaswiekjes wat behandelen, en wij toonden dat zij **zulken** waren, en we deden hun bij wisse **teekenen** zien, dat, al waren ze in de grootste ongelegenheid, er evenwel nog blijken van genade in hen waren, Doe kwamen wij tot de zwarigheden. Ze zeiden: daar ligt wat op mijn harte, en wij zeiden: wat? zegt het. De eerste zei: Ach, het drukt mij zoo, ik denk dat ik niet uitverkoren ben. Een tweede zei: Och het drukt me zoo, ik denk dat ik een verworping ben, een vat des toorns en des **verderfs**. Een derde zei: Weet ge wat mij

zoo drukt? Ik heb zulke goddelooze gedachten van God, ik denk dat ik de zonde in den H. Geest begaan heb. Een vierde zei : Weet ge wat mij zoo drukt? Dit: als ik eens ga bedenken wat een monster ik ben in goddeloosheid; voor mijne overtuiging en verlichting en na mijne overtuiging en verlichting, wat al zonden heb ik gedaan? Hoe scharlaken-rood zijn ze, en als karmozijn! Ik ben de allerwalgelijkste, dien God ooit voor Zijne oogen gezien heeft, Een vijfde had deze zwaarigheid: Zoo ik het al toestem dat Jezus' gerechtigheid genoegzaam is om aan de gerechtigheid Gods te voldoen voor de zonden van Zijne kinderen en ook om mijne zonden uit te wisschen, zoo en kan ik het nog al zoo gereed niet gelooven, dat God mijn of iemands God kan worden, want ik zie Zijn Wezen zoo, Hij heeft zulke verschrikkelijke eigenschappen ; Zijne rechtvaardigheid, Zijne heiligheid, Zijne waarheid, Zijne onveranderlijkheid, en Hij zal om mijnentwille, noch om iemandswille Zijn Wezen verloochenen. Een zesde sprak: Dit ligt mij zoo zwaar op mijn harte, ik heb zooveel tegenheden uit- en inwendig, ik heb zooveel naar 't lichaam, ik ben niet verwonderd, hoe dat iemand zot kan worden door al den druk; men zou een wijs mensch wel dol kunnen maken door al de tegenheden, Pred. VII: 7. Mijne straffinge is er alle morgens, Ps. LXXIII: 14, Mijne tegenheden zijn vele, langdurig en zwaar. Eindelijk, een zevende zei: Dit ontstelt mij zoo, dat het altemale als sprankels en voorsmaken van de helle zijn.

Ziet dat waren de zwarigheden, die hebben we zoeken op te lossen en weg te nemen. 't Mocht wel zijn, dat er ervarener en bedrevener aan 't werk zijn als wij, bedrevene Aärons en Hurs, die aan den eenen en aan den anderen kant ondersteunden die zwak waren, Exod. XVII: 12. Maar wat kwaad zal hij doen, al is hij zoo bedreven niet, die ook zijn talentje, onder afhanginge van Gods zegen, aanlegt? Wij vragen u dan een vrage: Hebt ge, onder het verhandelen van de zwarigheden, nu wel zoovele zwarigheden kunnen vinden, om u zoo neder te buigen als tevoren? Heeft het u altemets niet eens geraakt? Hebt ge niet wel eens alleen moeten gaan en zeggen: och God! ik wil het U wel gewonnen geven, Gij wordt mij te machtig en te sterk, Gij hebt mij overreed, wat mag ik mij zoo neerbuigen? Hebt ge in 't eenzame voor God niet wel eens moeten zeggen :o God! zoo heb ik dan gesproken dat ik niet en wiste; vergeef het mij ; heb ik gesproken, ik en zal het niet meer doen, ik zal niet voortvaren, Job XXXIV: 32 en XLII: 3.

Gij, gekrookte rietjes en rookende vlaswiekjes, die zoo mochten gesteld zijn, wij hebben een woord aan u, en wilden u daar wel

eens toe zoeken op te wekken, om te hopen in den Name van den Heere; en dat zullen wij zoo zoeken te doen, dat we den Drieëenigen God u zullen voorstellen, en elke Persoon zal u aanspreken, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; en dan zullen wij dat stuk daarbij laten. En zoo er dan nog zijn, die zeggen: ik en ben nog niet geraakt, het zijn mijne zwarigheden nog niet, die gij geopperd hebt; als het God dan belooft, zullen we nog tot andere zwarigheden overgaan,

Wel dan neergebogen harten, rookende vlaswiekjes en gekrookte rietjes, verbeeldt u eens, dat God de Vader u dus aanspreekt:

1. Eerst; dat God de Vader tot u zegt : **Ziet ge** Mijne menschevriendheid wel ? Hebt **ge** dan uwe **oogen** niet opengedaan, zoo doet het **nog**; **alzo**o lief heeft God de **wereld** gehad, dat Hij Zijnen **eigenen eeniggeboren** Zone niet gespaard en heeft, maar heeft Hem voor u alten overgegeven, Joh. 11: 16 en Rom. VIII vs. 32. **Zoo** lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Zone heeft voorgesteld tot een verzoeninge voor zondaren, en tot een **betooning**e van Zijne rechtvaardigheid, Rom. 11: 25. **Zoo** lief heeft God de wereld gehad, dat Hij met eede betuigt en zegt: Ik **zweere** bij Mijzelven in den Heere Jezus dat Ik geen lust hebbe aan uw dood, maar Mijn lust is dat gij u bekeert en leeft, Ezech. XXXIII :11. Zijt gij lang of niet lang achter gebleven, zijt gij in de zonde **ge**worden een hardnekkig zondaar of niet, hebt gij den Geest bedroefd en de nepen van uw gemoed tegengestaan, hebt gij den Geest uitgebluscht, al zijt gij in de zonde oud en grijs geworden, daar en ligt niet aangelegen, als gij maar in den Heere Christus Mijne genade hebben wilt.

2. Verder zegt God de Vader, en let er eens op: Hebt ge uw leven wel gelet op de Evangelische **noodiging**e, en het groot aanbod van genade? wat was dal? Ik biede Mijn gunst aan in Christus, als gij ze maar hebben wilt; die wil, die kome, en hij neme van het water des levens om niet, Openb. XXII : 17.

3. God de Vader spreekt die gekrookte vlaswiekjes en rookende lemmetjes dus aan: Wel arm en nedergebogen hart, kent gij den aard en **nature** van het genadeverbond wel? Al dat Ik daarin **eische**, moet gij ontvangen, dat zal Ik u geven. Als Ik daar Mijne genade den zondaar aanbiede, wil Ik wel hebben dat gij eerst wat hebben moet? Heb Ik wel gezegd, dat gij Mij eerst wat geven moet, en dat gij Mij dan **daarmede** zult bewegen om uw God te zijn? **Hèb** Ik in Mijn Verbond der genade niet gezegd: o alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld en hebt, komt, koopt **ende** etet, ja komt, koopt zonder geld, **ende** zonder prijs

beide wijn en melk om niet, Jes. LV :1. En Openb. 111: 18. Ik rade u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur. Ik en melde immers van geen prijs, die gij Mij geven zoudt; in al die noodigingen heb Ik beloofd dat **Ik** het **u** om niet zou geven, Rom. 3 : 24. Al moest ge nog een nieuw harte of eene andere gestalte hebben, al **eischte** **Ik** ze van **u**, Ik heb evenwel beloofd dat Ik het Zelf in u werken zal, Jer. XXXI: 33. Ik zal, heb Ik gezegd, uw **steen** **herte** wegnemen en **u** een vleeschen **herte** geven, en Mijnen Geest in 't binnenste van **u**, en Ik zal maken dat **gij** in Mijne inzettingen zult wandelen en dezelve doen, Ezech. XXXVI: 26, 27. Arm hart, **Ik** **eisch** in Mijne genadeverbond niets anders van u, als dat gij de middelen zoudt gebruiken en dan wachten op Mijne zegen; doet gij uwen mond maar open, en Ik zal hem vervullen, zet Mij maar geen perk, Ps. LXXXI :11.

4. Nog eens: Houd moed, verlegen hart, zegt God de Vader, kent gij Mijne beloften dan niet? troost daar **uzelf** mede; wat heb ik gezegd: Jes. LVII: 15, **Alzo** zegt de Hooge en Verhevene, Die in de eeuwigheid **woont**, **ende** Diens Naam heilig is; Ik wone in de hoogte **ende** in het heilige, maar Ik zal ook wonen bij dien, die **eenes** nederigen en verbrijzelden **geestes** is; waarom? Omdat Ik levendig make den geest der nederigen, **ende** opdat Ik levendig make het **herte** der verbrijzelden! Kent gij dan die belofte niet, Jes. LXVI: 1, 2, De hemel is Mijne troon, en de aarde is de **voet**-bank Mijner voeten; maar op dezen zal Ik zien, op den armen **ende** verslagenen van geeste, en die voor Mijne Woord beeft? Kent gij die belofte niet, Jer. XXXI: 34, Ik zal hare ongerechtigheid vergeven, en hare zonden niet meer gedenken? En Jes. XLIII: 25, Ik, Ik ben het, die uwe overtredingen uitdelge, om Mijnentwille, **ende** Ik en **gedenke** uwer zonde niet? Wel Heere, zegt ze, ja die kan ik wel, maar gaan die al **zoo** zeker? Zouden ze niet zeker gaan; ze zijn gegrond. Waarop?

a. Op Mijne goedheid: Immers is God Israël goed, Ps. LXXIII: 1, en **Klaagl. III: 25**, De Heere is goed **degenen** die Hem verwachten, der ziele die Hem zoekt.

b. Ze zijn gegrond op Mijne macht. Jer. XXXII: 27, **Zoude** Mij eenig ding **te** wonderlijk zijn?

c. Op Mijne trouwe, Hoe dikwijls leest gij van de trouwe **Gods**? 1 Cor. X: 13, God is getrouw. 2 Tim. II: 13, Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw. Wat is Mijne trouwe groot! **Klaagl. III: 23**. Kent gij ze wel? Ik doe niet als een man, die zijne belofte niet en vervult of ze metterdaad niet na en komt; maar Ik ben

een getrouw man; Ik zegge niets, noch Ik neme niets op Mij te doen, of Ik vervulle het getrouw, Num. XXIII : 19.

d. Ja niet alleen ben Ik in 't vervuilen van Mijne beloften getrouw, maar ze zijn ook zeker en waarheid ; zou Ik, die de overwinninge Israëls ben, feilen of liegen? zou Mijn Woord onvervuld blijven? Neem, 1 Sam. XV : 29.

e. Gij hebt grond om te gelooven, Ik ben er met eenen eed tusschen gekomen, Hebr. VI : 17.

f. Beziet de ondervinding van al de gekrookte rietjes, van al die donker en geslingerd waren, hebben ze, elk op hun tijd, niet ondervonden, dat Mijne trouwe groot is? Moeten dan die bevindingen geen hope in u werken? Moet het niet in u werken dat ge er mede gaat pleiten, en zeggen: Heere, gedenkt Uwe goedertierenheden, die Gij voormaals hebt gedaan, Ps. XXV : 6.

g. Gij hebt grond om te gelooven, want het is 't leven en de werkzaamheid van den Heere, den levenden God, die een Behouder is aller menschen, maar allermeeft der geloovigen, 1 Tim. IV: 10. En is dat het leven en de werkzaamheid Gods, zoo gelooft dan ook de beloften Gods.

Ziet, zoo spreekt God de Vader: hebt ge Mijne menschlievendheid niet gezien, kent ge Mijne genadige en vriendelijke noodiging niet in 't Evangelium? Kent ge de nature van Mijn genadeverbond niet, en de groote toezeggingen die Ik daar in doe, en de gronden waarop ze steunen, waarop gij staat kunt maken dat Ik het doen zal.

Daarop komt de Zone Gods, de Heere Jezus, en zegt:

1. Gekrookte rietjes, laat Ik u eens behandelen; Ik zou u wel willen doen hopen op Mijnen Name. Gelooft Gij dan niet dat Ik leve, al ben Ik dood geweest? Ziet ik ben levendig in alle eeuwigheid, Openb. I:18. Ik leef als Middelaar nu zoowel als toen Ik nog op de wereld was, Hebr. VII: 25. Hij leeft altijd en eeuwiglijk om voor ons te bidden, om het werk als Middelaar, wil de Apostel zeggen, voor ons te volbrengen.

2. Gekrookte rietjes, is Mijn rantsoen van zulken valeur niet, als toen gij u eerst tot Mij bekeerde? Is Mijn bloed zoo versch niet, als toen het gestort wierd? Zoudt ge toen beter op Mij gehoopt hebben, als Ik daar aan 't kruis hing, en doe Ik dat gesproken heb, het is volbracht? Joh. XIX: 30. Heb Ik u doe niet een verschen en levendigen weg bereid om te naderen tot in het binnenste heiligdom? Hebr. X : 20.

3. Ik ben gekomen om te zoeken verlorene schaapjes, dat is het einde van Mijne komste, naar zulken vraag Ik, naar die kleinen, naar die treurigen, Luc. XIX: 10. Wel, gekrookte rietjes en roo-

kende lemmetjes, ziet ge Mij dan niet staan als met tranen in Mijne oog en u bidden en beloven dat, zoo gij komt, dat het u wel zal gaan; Ik betuige u doet het, waarom wilt ge dan sterven? Hoe lang zal Ik dan nog bij u moeten blijven, gij kleingeloovige? Wat reden zal Ik moeten gebruiken, arm verloren schepseltje? Ik wil 't wel hebben dat gij tot Mij komt, als gij komt, Ik zal u zegenen; lief en dient Mij maar; als ge het doet, kunt ge dan wel over Mij klagen, hebt ge Mij niet lang gezocht? Als Ik eens tot u kome, is het u niet aangenaam? Kom Ik niet wel tot u door de kloppingen van uwe consciëntie, en onder de verkondiging van Mijn dierbaar Woord? Breng Ik u het Woord niet altemets zoo dicht aan uw ziele, dat ge het er nauwelijks houden kunt? Meent ge, dat het niet gezien wordt door het voor u neerzien? Uw zuchten, uw tranen, uw nauw opletten, heeft dat al niet met al te beduiden?

4. Verder zegt de Heere Jezus: Wilt ge dan niet zalig worden? Wat schort u dan? Wil Ik het eens zeggen? Och Heere ja, zegt ze; en daar begint de Heere Jezus te zeggen, wat dat ze gaarne hebben zoude. Zoudt ge niet, zegt Hij, gaarne een verzoenden God hebben, dat God met u bevredigd was, het geloove in Mij oefenen, wedergeboren zijn, vergiffenis van zonden hebben, heilig leven, gemeenzaam met God omgaan, getroost worden, verblijd zijn, en dat uw werk in waarheid was, en dat Ik u bewaarde. u bevrijdde van de helle en u in den hemel bij Mij nam? Zoudt ge dan niet blijde zijn? Och ja Heere, zeggen ze, als ik dat mocht hebben, dan zou ik mij gelukkig rekenen; ja Heere, zeggen ze. Wel dat bieb Ik u aan, zegt de Heere, dat al is bij Mij, dat al kan Ik u toebrengen, en Ik alleen, en niemand anders, en dat zal Ik u geven. Wilt ge dan wel in Mij gelooven? Wilt ge Mij dan wel aannemen? Wilt gij Mij wel achteraan kleven? Wilt ge dan wel op Mij hopen? Wilt ge het dan wel van Mij wachten, dat Ik dat u geven kan en geven zal? Zoo spreekt de Heere Jezus, de Zone des levendigen Gods, hen aan, en Hij zegt: dat Ik aan de plaatse van den afgrond, aan de helle stond, met zulken boodschap aan de plaatse der verdoemden, met wat een aandacht en blijdschap zouden ze aangedaan wezen? Dat Ik daar zoo stond, met wat ijver zouden ze aan het werk vallen? En arme ziel, zult gij u onttrekken? Kunt gij Mij henen laten gaan? Als Ik Mijne hand van 't gat der deure trekken zal, zal uw ingewand niet ontroerd worden? Hoogl. V: 4. Ik sta aan de deure, ende Ik kloppe; indien iemand Mijne stemme zal hooren, ende de deure open doen, Ik zal tot Hem inkomen, Openb. 111: 20.

5. Nog zegt de Heere Jezus: Durft ge het dan nu nog niet in

Mijne hand geven? Och neen ik, zegt zulk een ziele. Wilt ge dan nog eens goeden raad plaatse geven, zegt de Heere, dan zou Ik u dit raden:

a. Schort dan uw oordeel nog wat op, om over uw geestelijken en eeuwigen toestand te oordeelen: schort het tenminste nog wat op; wel, gij weet immers den uitslag niet.

b. Weest immers zoo gereed niet om heel harde en wreede besluiten over **uzelfven** op te maken.

c. Ja, hebt ge geen grond in uw leven gehad om te hopen? Hebben het **Gods** kinderen nooit eens tot uw troost gezegd, dat er grond van hope in u was? Gij hebt evenwel geen oorzaak om te zeggen, dat het buiten hope is; gij leeft nog.

d. Ik zegge, dat er voor een zondaar, levende onder de midelen der genade voor het net meer redenen zijn om te hopen ais te wanhopen. Dat den duivelen en den verdoemden voor eeuwig alle hope afgesneden is, is zeker; dat zij het voor eeuwig opgeven dat is noodig, maar voor een zondaar, levende voor het net, is reden om te hopen.

Ziet **zoo** spreekt de Heere Jezus; dat is **zoo** het beloop van het geheele Woord door, als de Heere de gekrookte rietjes en de rookende vlaswiekjes' behandelt. Dat is nu de aansprake van den Vader en den Zoon.

Nu hadden we nog de aansprake van den Heiligen Geest. Die zegt tot hen:

1. Geslingerde en neergebogen zielen over uw genadestaat, Ik vrage **u**: Is het nu niet de tijd van genade? Is het niet nog de welaangename tijd en de dag der zaligheid? 2 Cor. VI: 2. Is het niet de tijd, in welken de Heere nog te **vinden** is, in welken Hij nog nabij is? Jes. **LV:6**. Is 't niet nog de tijd, in welken Ik nog werke in de harten van de menschen? Kent ge er **geenen**, daar Ik nog in werke? Zijn ze van **nature** of in daden beter als gij zijt? Wat zegt gij? Moet ge niet zeggen: och God de Heilige Geest, ik beken het, 't is nog de tijd van genade en in welken God nog te vinden is. Gij werkt nog in menschen, en ze zijn niet beter in **nature** en daden als ik.

2. In de tweede plaats vraag ik u: schoon genomen gij hadt nog geen genade, noch het geloof in den Heere Jezus niet, en gij zaagt niet één grondetje om te hopen, was het evenwel niet beter te hopen, als **zoo** in moedeloosheid weg te zinken, daar gij in den tijd der genade leeft, en dat gij dat groote werk met alle ernst gingt aanvangen, en gingt zien of gij ook genade kondt krijgen, en dat ge gingt zeggen, als Ps. XXVII: 4, **Eén** ding heb

ik van den Heere begeerd, en dat zal ik zoeken. Gaat in uwe binnenkamer en zegt : ei Heere! geef mij ook genade, ik zal het zoeken tot den einde toe.

3. Hebt ge ten minste dat niet gekregen, dat ge uitermate ontsteld zoudt wezen, zoo gij buiten Christus moest blijven en in de helle moest gaan? Wei, hebt ge tot God niet wei gezegd: en verdoemt mij niet? Job. X: 2. Hebt ge niet al dikwijls gezegd: o Heere, en straft mij niet in Uwen toorn, Ps. VI: 2. En gaat niet in 't **gérigte** met mij, Ps. CXLIII:2. Wordt uw harte niet koud, gaat er niet een schrik door uw lijf om verloren te gaan, als gij dat zoudt denken te moeten doen?

4. Hebt ge tenminste niet ontvangen, dat ge wel wenschet bekeerd te zijn, en dat gij wat gelooviger mocht zijn? Heb Ik u dat niet gegeven, dat er altemets een sprankeltje in u is, dat naar boven vliegt; zoodat gij zegt, och God! ik wou wel dat mijn staat en gestalte beter was, dat Gij ze beter maakte, ik zou mij zoo verblijden als het rechte werk in mij was, ik denke dat er dan geen gelukkiger mensch in de wereld zou wezen als ik!

5. Hebt ge tenminste dat niet, dat ge altemets uw oogen en uw hart eens naar boven **heft**, om te bidden en eens uit te zien, of er niet wat komen zal? kunt ge tenminste dat niet zeggen, de uitgestelde hope krenkt mijn herte, Spr. XIII: 12. Hebt ge dat tenminste niet, dat ge zegt: mijne ziele wacht op den Heere, meer dan de wachters op den morgen, Ps. CXXX:6.

6. Nog eens vrage Ik u, en antwoordt mij: Hebt ge tenminste dat niet, een droefheid over het gemis en een angst over de zonde? Hebt ge geen schaamte en kommer er over? Hebt ge dan tenminste niet een poging om heilig te wezen? Hebt ge dat niet, dat ge God niet kunt laten gaan, dat ge zegt, wel dan zou ik trouweloos tegen mijn verbond handelen?

7. Hebt ge tenminste dat niet, dat gij altemets t'huis of onder het een of ander middeltje geweest zijt, in 't **privaat** of in 't **openbaar**, dat ge zeggen moet, wat ligt gij zoo en treurt, o mijne ziele? Ik zal met een nieuwen lust en moed de middelen waar gaan nemen, onder verwachting van des **Heeren** invloed; wie weet, Hij mocht mij nog genade geven? En heb Ik u, als gij dus te werk gingt, niet wel eens met versche olie overgoten, en u weer eens opgewekt?

8. Kent ge dat niet, dst ge wel zegt: och God, die het willen in mij gewrocht heeft, werk ook eens het werken in mij, geef mij ook eens door te breken, voleindig het goede werk in mij, Phil. I: 6 en II: 13.

9. Ten laatste, heb Ik dat niet in u gewrocht, dat gij geresolveerd zijt om te blijven liggen aan de voeten van God, Vader en Zoon? Doet zoo, en wacht stil op het heil des Heeren, **Klaagl. III: 26.** Of er nog een stondeetje van troost in Gods vrijen en onveranderlijken eeuwigten raad was! Is het zoo niet met u?

Daar zal geen gekrookt rietje zijn, die diergelijke dingen niet zal kunnen zeggen; en is het zoo, zijn de dingen alzo, wat zal dan de duivel en het verdorven hart, de wereld, of iemand in heel de wereld durven inbrengen tegen zulke heilzame dingen? Zou de duivel zeggen, al uw werken is te vergeefs? Men zou mogen zeggen, voor u en uws gelijk is er nooit geen uitkomst. Dat zal de duivel met al zijn engelen, dat zal het verdorven hart met a! zijn listen en loosheden, noch iemand in geheel de wereld niet bewijzen kunnen, dat er voor u geen hope is.

Nu vragen we u, of het Woord u niet te sterk wordt, zoodat gij moet zeggen, ik kan noch wil niet meer tegenspreken. Doet zoo en gij zult wel doen. Ik eindige met de woorden van den Apostel, **Rom. XV: 13.** De God nu der hope vervulle ulieden met alle blijdschap ende vrede in 't geloove, ende Hij make dat gij in de hope overvloedig moogt zijn, door de kracht des Heiligen Geestes. Amen.

DERTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze zwaarigheid wordt opgelost:

Die in den staat der **nature** is, mag op den Heere Jezus niet hopen; en ik ben nog in den staat der **nature**, derhalve ik en mag in den Naam van den Heere Jezus niet hopen.

Wij lezen, **Matth. XXV: 1—12**, dat de Zaligmaker een prent geeft van zijn Koninkrijk en Kerke die hier op aarde is, die eindigen zal in den hemel in heerlijkheid. Hoe prent Hij Zijne Kerke en Koninkrijk af? Hij neemt tien maagden, en die deelt Hij in twee hopen, **elken** hoop in vijf; de vijf waren wijze en vijf waren dwaze maagden, De dwaze waren mede in het Koninkrijk **zowel** als de wijze, en die vijf wijze en dwaze geleken malkanderen al heel veel; ze verkeerden met malkanderen in het Koninkrijk; ze waren altemaal tnaagden; ze schenen allen aan niemand hun liefde te geven als aan den Heere, ze hadden dezelfde

verdorvenheden, zij sliepen, ze waren **altemaal** wat traag. Evenwel zoo scheelden ze veel; als gij het **8ste** vers ziet van dit XXV Kap., daar wij meest het oog op houden, daar zult gij vinden dat de lampjes of de lichtjes van de dwaze gingen uit, maar de lichtjes van de wijze niet. Reden: de dwaze hadden geen genade in hare harten, maar de wijze hadden genade in hare harten, De **bijloopers**, de **mond-Christenen**, de dwazen die in de Kerk zijn, doen al hun geweld om drie of vier lampen, die in hen zijn, uit te doen, en ze maken plaats, als ze die lampen, die God hun geeft, uitgedaan hebben, om twee of drie anderen te krijgen.

Zij doen, zeg ik, alle moeite om een Lampe drie of vier, die ze zien dat God in de Kerke geeft, uit te blusschen. Wat voor lampen blusschen ze uit ? Deze:

1 Ach! die lampe van hun consciëntie, die hebben ze niet gaarne ; die lamp des **Heeren**, verlichtende de binnenkameren des buiks, en die doorwandelende en doorzoekende, Spr. **XX**: 27. Dan zou hun wandel al te **teeder** moeten wezen; ze doen zich moeite, om die in zich te verkrachten,

2. Een tweede lamp is die zuivere en heldere lamp van **Gods** Woord, die een lamp voor haar voet is, en een licht op haar pad, Ps. **CXIX**: 105. Ze willen altemets nog wel een stukje van het liefelijke zien, maar van het nare dat er in het Woord is, ach neen, zeggen ze, dat wil ik niet **hooren**; ze blusschen het uit **zooveel** als ze kunnen; ze zouden die kaars wel willen zetten onder een korenmaat of onder een bed, opdat ze niemand lichten zou, Matth. **V** : 15.

3. Weet ge wat ze nog voor een lamp uitblusschen in den tijd van hun leven? Het licht dat een vroom mensch, een vroom harte geeft; het licht, dat een vroom ervaren **leeraar** geeft en bezit. O! de vromen zijn als lichten in een krom en verdraaid geslacht, **Phil. II**: 15. Daar doen ze hun best toe, om daar bluschvaatjes op te zetten. Ja, een vroom dienaar van Christus is als een licht, als een stad op een **berg**, Matth. **V**: 14. Dat licht is te veel voor de dwaze maagden; ze kunnen die brandende kaars niet verdragen ! die Elia's en die Micha's, die zonen des donders branden altemets vreeselijk, die zijn hun te veel.

4. Een vierde lamp kunnen ze niet dragen ; welke? Den Geest in Zijne werkingen, die het alles doet branden, die die drie andere lampen doet branden,* **Zach. IV**: 1-6, Die olie giet in die andere lampen, die elk moet hebben zal hij branden kunnen; die Geest in Zijne rechtvaardige werkingen is hun tegen de borst.

En in plaats van die vier lampen, welke zij zoeken uit te blusschen,

zoo maken zij zich twee of drie andere lampen. Wat voor lampen maken zij in plaats?

1. Zij maken kunstig in plaats een valsche lamp van valsche leere, ze smeden zichzelf een valsche religie. Gij zult vinden dat die dwazen, de zuivere gronden der religie weggenomen hebbende, zichzelf valsche gronden gaan leggen, ze zeggen : ik heb het tijdgeloove, ik ben eens verlicht geworden, en dat tijdge-loof is genoeg; ik heb de hemelsche gaven gesmaakt, de krachten der toekomstige eeuw, en diergelijke, Hebr. VI: 4, 5. Ik ben die man, dien de oogen geopend zijn, die de gezichten Gods gezien heeft, Num. XXIV: 15.

2. Als ze die lampen, die God geeft uitgebluscht hebben, en zichzelf in plaats van die zulk een valsche lamp gemaakt, zoo voegen ze er nog een tweede bij; zij gaan ook als lichten leven in een onopspreekelijken wandel onder hunne burens en vrienden; is dat nu nog niet genoeg, zeggen ze, wat ontbreekt mij nu nog? Luc. XVIII: 22,

3. En bij die lampen van hunne belijdenis in hun onopspreekelijken wandel maken ze nog een derde dwaallicht, en dat is hun ijdele hope op de eeuwigheid en op de genade Gods; met die twee vorigen, zeggen ze, rake ik binnen, en zoo voeden ze zichzelf met assche, Jes. XXXIII : 20. Ze gaan met stroo zwanger en baren stoppelen, Jes. XXXIII: 11. En God bluscht met een bluschvaatje al hun valsche lampen uit, en daarmee blijkt het dat ze dwaze maagden zijn.

Gij zult zeggen, met welk bluschvaatje bluscht God hun lampen uit? Als Hij ééne lamp van hen uitbluscht, daarmee gaan al de andere lampen uit; en dat is, als Hij de lamp van hun leven uitbluscht in een zwarte duisternis. Als ze de lamp van hun tijd hebben uitgediend, dan moeten ze voor God verschijnen, en of zij dan zeggen: Heere, laat ik op mijn belijdenis, op mijn valsch licht dat ik heb binnen komen; laat ik op mijn onopspreekelijken wandel in het koninkrijk der heerlijkheid worden ingelaten en intreden ; open uw harte voor mij, laat ik in Uwe gemeenschap worden ingelaten, Wat, zegt de Koning, nooit komt iemand op zulke lampen binnen; en daar gaan dan alle hunne lampen uit. Wat is dat te zeggen? Ik geef het up, het is gedaan, ach Heere! mijne lampen gaan uit.

Nu, de dwazen in zulken toestand gevonden hebbende, zij zult de wijze in een anderen toestand vinden; daar gaan de ware lampen in hun leven bijna altemets, maar evenwel niet geheel uit, Waarom niet? Zij hebben genade in hun hart, licht in hun hart. Maar

de lampen van hunne consciëntie, van het Woord, van den Geest Gods in hun harte werkende, branden altemets zoo slechts, dat ze bijna uitgaan. Ik zie 't niet, zeggen ze, dat ik genade heb, en, zoo ik al iets heb, zoo heb ik meer verdorvenheden als helder licht. Als nu hun lampen zoo na uitgaan in hun leven, wat doet de Heere dan? Bluscht Hij ze uit, breekt Hij ze? Ach neen, Hij gaat ze liever wat verkwikken, wat ophelpen, wat aanblazen, wat verbinden, wat aanmoedigen, wat zwarigheden uit den weg leggen, opdat ze onbeklemd naar den hemel zouden gaan.

Gij weet, dat wij u in eenige reizen deze onze tekstwoorden verklaard hebben, en het altemaal voor de gemeente hebben open gelegd; Niemand kan een gekrookt riet zijn, of daar moet al wat omgegaan hebben. Altemets denken ze, ik heb geen genade, ik vreeze of het wel ooit met mij gaan zal ; de wereld ben ik evenwel moede, daar wil ik geen part aan rekenen. Predikanten moeten niet redeloos zijn tegen zulke vromen; zijn het gekrookte rietjes, gelijk het zijn, en wil de Heere Jezus hen niet verbreken, predikanten moeten zich wachten dat zij hen ook niet verbreken. De getrouwe dienstknechten van Christus moeten zich zorgvuldig wachten, bluscht de Heere Jezus hen niet uit, dat zij er ook geen bluschvaatje op zetten. Heeft de Heere Jezus een tong der geleerden gekregen, om met de moeden een woord ter rechtertijd te spreken: een dienstknecht van Christus heeft een gelukkig talent, als hij daar wat van mededeelt, om den zwaarmoedigen hun zwarigheden op te lossen. De zwaarmoedigheden, die ze maken, waren deze:

Eerst. Ach! ik ben niet uitverkoren; wat helpt het dan, al wat ik doe, als mijn naam niet en staat in het boek des levens? Ach? ze staat in de zwarte rolle des doods, ik ben gezet tot toorn. Dan vielen hun gedachten op hun menigvuldige en groote zonden; zou de Heere op mij willen zien, zoo een monster in de zonden? Ik heb al te veel gezondigd voor en na het licht dat ik gekregen heb, ik denk dat er de justitie Gods zich aan zal gelegen laten, mijn zonden zijn zoo groot, dat ik denke dat God mij tot een exempel van anderen straffen zal. Dan maalden sommigen met hunne gedachten op de zonde in den Heiligen Geest, en ze zeiden: ben ik daarin gevallen, dan is mij, zoowel als den duivelen, alle genade ontzegd, en dat voor eeuwig. Dan hebben we gezien dat ze op de eigenschappen van God zagen, op Zijne waarheid, rechtvaardigheid, heiligheid, onveranderlijkheid, en die dachten ze, waren altemaal tegen hen. Ja, zeiden ze eindelijk, ik zie er blijken van; wat kruisen heb ik naar 't lichaam, wat donkerheden van binnen! in wat een kommerlijken toestand leef ik! Wat verschrik-

kingen zijn er in mijn harte? Dat zijn **altemaal** als zoovele be- wijzen van **Gods** toorn, van Zijne drukkende en slaande hand, Gij drukt mij, Heere, in de wortelen mijner voeten; mijne bestraf- fingen zijn er alle morgens: het treft niet alleen mijn vel, maar 't is **zoo**, dat het mijn vleesch en **beenen** raakt; mijne **beenen** hebt Gij verbrijzeld, **zeide** David Ps. LI: 10. Wat wilt ge van mij hebben? zeggen ze, Zou ik op den Name van den Heere Jezus hopen? Ik en kan niet. En zou ik hopen, dat het een goeden uitslag met mij hebben zal? Ik en kan niet. Dat al hebben wij zoeken op te lossen, en dezulken aan te moedigen, dat ze immers zouden hopen.

Gij weet, die hier **zijt** en het gehoord hebt, dat dat **alzo** ge- passeerd is. Doe heeft het God liefd, eenige maanden ons met zoovele ziekte en ellende te bezoeken, dat we daar niet in hebben kunnen voortgaan. Doch Zijne goedheid belieft het al weer, dat wij daar heden wederom een aanvang van maken. Dat voorhenen gedaan is, dat is geschied uit een goed harte, opdat de kole of het vonkje van **Gods** kinderen niet uitgebluscht zou worden, maar, indien het mogelijk was, aangeblazen, en opdat de zwaarmoedige gedachten mochten verminderd worden ; met **datzelve** oogmerk zullen wij nu **voortgaan**.

Wij lezen, 1 Kon. XIV: 14, als de **Propheet Ahia** zijn commissie getrouw had uitgediend aan de huisvrouw van Jerobeam, **zoo** voegt hij er dit nadrukkelijke woord bij: maar wat zal 't ook nu zijn? 't Is al te vergeefs, wil de **Propheet** zeggen ; en wij lezen dat God Israël zou slaan als een riet, vers 15. **Zoo** zullen licht de **zwaar- moedigen** ook zeggen, wilt liever uw commissie afleggen; want, of gij ze nog **zoo** trouw doet, wat zal 't nu zijn? Ik zal evenwel geslagen worden als een riet, **Wij** vragen **u**: is evenwel de steen niet wat meer afgewenteld als tevoren? **Wij** vragen u, die het vorige mocht gehoord hebben, is uw zwaarigheid evenwel niet wat minder geworden ? Hebt ge niet wel eens een eenzaam plaatsje gezocht, daar gij **zeide**, ik zal 't nog moeten gewonnen geven? Of woelt uw harte nog al meer? Wel zucht het uit, schreit het uit, spreekt het uit, schreeuwt het uit voor God en menschen, daar gij vrij bij **zijt**. Wij willen uw zwaarmoedigheden verder **hooren**, wij zijn er genegen toe; zegt ze maar. Gij zult zeggen: gij **hooren**? Wel, ik zou **het** menschen en God moede maken als ik het al zou zeggen ; ik zou **zooveel** verzinnen, dat gij niet in staat en **zijt** om het al te antwoorden. Spant **u** maar in om het al te zeggen, en wij zullen het ook zoeken te doen om het te **hooren** en te antwoorden, **zoo** God ons het **leven** belieft te sparen. De Heere Jezus **zeide**

eens tegen Zijne discipelen, eer gij al de steden met Mij zult doorreisid hebben, **zoo** zult gij den Zone des menschen zien in Zijn koninkrijke; en wij zeggen, **zoo** God ons spaart, eer wij alle de zwarigheden zullen hebben opgelost en ten einde gebracht, zult gij misschien al licht in uw ziele hebben.

Wij hebben dan nu te zien een wezenlijk stuk om niet te kunnen hopen; en wat is dat? dit: al wie in den staat der **nature** is, die mag in den Name van den Heere Jezus niet hopen; maar al wie in den staat der genade is, mag alleen in den Name van den Heere Jezus hopen; ik en ben niet in den staat der genade, maar in den staat der **nature**, derhalve ik en mag in den Name van den Heere Jezus niet hopen. Dat zijn twee gewichtige en zware stukken, en gij hebt al redelijk gelijk in alle beide. Ik bewijs mijn eerste stuk, zult gij zeggen, uit het Woord, Eph. II: 12. Zonder Christus, vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hope hebbende, en zonder God in de wereld. **Dezulken** komt de hoofdbelofte van 't verbond der genade niet toe, en dien die hoofdbelofte niet toe en komt, dien en komt geen eene belofte toe, maar al de vloeken, die in geheel den Bijbel zijn, liggen tot zijn laste; daar is geen eene belofte in geheel den Bijbel voor die geen deel heeft aan de hoofdbelofte van 't genadeverbond, noch aan den Middelaar van dat Verbond, **zoo** een is zonder hope; al had hij hope, ze zal vergaan; zijne hope zal uit zijn **tente** weggerukt worden; zijne hope zal van hem walgen bij de uitblazing van zijn ziele. De tweede stelling is: ik ben in den staat der **nature**. Ja hier zal het op aankomen, of het **zoo** is. Wij zullen dit **zoo** verhandelen dat we **u** eerst zullen **toon**en wat de staat der **nature** niet en is; dan wat ze immers is; dan zullen we een hartelijke en bewegelijke vrage aan **u** doen; dan zullen we **u** doen zien, al waart gij nog in den staat der **nature**, dat gij evenwel nog eenige hope moogt scheppen, eindelijk zullen wij **u** zoeken vast te zetten, dat gij in uw harte zult moeten zeggen: ik vind de teekens van den natuurstaat niet in **mij**. Ik zeg dan:

I. Zullen wij **u toonen**, wat de natuurstaat niet is.

II. Wat de natuurstaat al is.

III. Zullen wij een bewegelijke vrage aan **u** doen.

IV. **Toonen**, al waart gij in de natuur, gij moogt uw hope evenwel daarom niet geheel wegwerpen.

V. Zullen wij **u** eenige teekentjes van den natuurstaat geven.

Van den genadestaat dat zal een **groot**er stelling wezen; als 't God belieft, zullen we **u** dat ook in verscheidene reizen **toon**en; nu maar deze **5 zaken**,

I. Wat is de natuurstaat niet? 't Is niet die staat der recht-
heid, zooals God den mensche eerst recht schiep naar Zijn beeld,
zooals hij daar stond, versierd voor God met die heerlijke wijsheid
in zijn verstand en met die heiligheid in zijn harte, zoodat hij niet
moest zeggen met Paulus, het kwade ligt mij bij, Rom. VII:21.
Hij droeg een beminnelijken vrede in zijne consciëntie, en genoot
een gedurigen ommeegang met God; God verkeerde en sprak ook
gemeenzaam met hem, Hij kuste en omhelsde hem, en hij stond
ook in een blinkenden wandel voor God, als een **Hench** en Noach
wandelde hij met God den **Heere**. Dat is de staat der **nature** niet.
Uit dien staat gevallen zijnde, en daarin weer hersteld zijnde, zoo
en is dit ze dan ook niet, dat zoo een klaagt over donkerheid,
dat hij niet weet wat van **zichzelve**n te oordeelen; bestreden en
doodig te zijn, traag te wezen, **geen** lust ergens in hebben, dat
is ze ook niet; eens hard in het harte te zijn, eens van **Gods**
wegen wat af te dwalen, en dan meer of min in de zonde te vallen,
neen dat is ze niet; maar dat **zijn** overblijfselen van den natuur-
staat, die **toon**en dat er bij de **nature** en bij de overblijfsels daarvan
ook genade gepaard gaat. Derhalve dat en is ze niet, die zwaar-
moedige gedachten daarover te maken; de gekrookte rietjes dolen
daarin, ze dwalen; och zeggen ze, als ze eens een doodig hart
hebben, ik ben nog in den natuurstaat. Gij **zijt** mis, in zijn **wezen**
moet ge het wel onderscheiden.

II. Wat is 't dan, zult gij zeggen. Dit is ze. 't Is die staat,
daar elk mensch in is, nadat de zonde in de wereld gekomen is.
Gij ontmoet er niet een, of gij zult ze **altemale** in een en **den-**
zelven staat vinden ; **de** stempelen van het beeld **Gods** zijn er uit; wij
dragen het beeld des aardschen, 1 Cor. XV:49; ja des helschen,
want wij zijn van **nature** uit den vader den duivel, kinderen des
duivels, Joh. VIII:44. In zulk een staat, daar zult gij elk in vinden,
en **zoo** lang als men daarin blijft, is men een slaaf van de zonde
en een knecht van dien onzaligen **tyran**. De doornbosch is **der-**
zulker koning; de God dezer eeuw **is** hun koning, ze dienen hem
trouw, ze doen de zonde van harte. De duivel kan hun niet ten
laste leggen dat ze geen getrouwe knechten zijn, die hem niet dienen
willen. 't Is geen gedwongen spel, maar ze doen het **zoo** gaarne,
ze doen het met hun gansche ziel; ze zeggen zelfs: ik ben niet
in **mijn** element, als ik in uw dienst niet ben. Zij dienen hem
hardnekkig; zijn het groote of kleine zonden, dat scheelt hun niet,
ik zal er nog al meer toe doen, zeggen ze, ik zal er nog al in
erger voortgaan, En dan willen ze er nog niet over bestraft zijn
naar het Woord; de Micha's, de Elia's, de Boänergessen of zonen

des donders, ik ken er geen kwader, zeggen ze, die beroeren het volk; maar is er nog ergens een **flatteur**, die hen pleistert met looze kalk, en die wat weet te hoven, dien hooren ze nog wel. Die in en natuurstaat zijn, ze dienen den duivel met zulke uitermate groote blijdschap; ziet ge ze in het bedrijf der zonde, de blijdschap ligt op hunne aangezichten; ze springen op van vreugde, en ze zeggen, heah! Ps. XXXV: 25. Zij dienen den duivel zonder schaamte, ze steken hun neus omhoog: de verkeerde weet van geen schaamte, Zeph. III: 5. Zij hebben een hoerenvoorhoofd, Jer. III: 3. Zij kennen geen **Ezra's** gestalte; ik ben beschaamd en schaamrood, **Ezra IX: 6**. Zij zijn zonder berouw te hebben, en hebben geen berouw van hun vloeken en **hoovaardij**, en dat ze uit de kerk wegloopen, en van God; had ik het niet gedaan, zeggen ze, ik deed het nog. Zij dienen de zonde en den duivel met opzet en met studie, ze overleggen het op hun leger en op hun bed, wat ze bij dage zullen bedrijven, ze malen er op, ze gieten het in alle vaten, ze zijn als 'n **Absalom**, ze zouden het er wel twee jaar op toelleggen, eer ze een toeleg uitvoeren. Die in de **nature** leeft, wordt hij eens bevreesd, daar loopt hij van **vreeze** tot zonde; hij moet die **vreeze** wederom met een andere zonde afkeeren, en van die **vreeze** loopt hij wederom naar een andere zonde; de **vreeze** moet met zonde verzet worden. Zij verfoeien en ze haten ze, al die anders zijn, ja, ze kunnen ze **zoo** hard vervolgen, bespotten, haten. Ja, die in de **nature** leven, die **flatteeren** zichzelf en zeggen: ik zal vrede hebben, 't zal mij wel gaan, in leven en in sterven, in den dood en het oordeel, **Deut. XXIX: 19**. Wij zijn 't beste volk, zeggen ze, de lieden van name; onze hoop is de meeste, de **aanzienlijkste**, de sterkste. Die in de **nature** leven, laat ons toezien, zeggen ze, dat er uit ons niemand getrokken wordt, die zou ons beroeren, dat zou kommer en malinge in onze gedachten brengen; zoo er iemand uit ons wil tot God gaan, wij **zullen** hem den weg **zoo** zwaar, en ongemakkelijk en ondoenlijk maken als we kunnen; we willen zelf niet ingaan, en we wilden wel, dat er niemand uit ons geslacht of uit onze stad, inging, **Matth. XXIII: 13**. Zijt ge nu in de **nature** of zijt ge er buiten? Ze zijn **zoo** kwalijk en leelijk in de krachten van hun ziele, evengelijk Pharao **zeide** van de koeien; ik heb dergelijke van **leelijkheid** nooit gezien, **Gen. XLI: 3**. In hun verstand zijn ze blind, in hun wille haten ze het goede en beminnen ze het kwade; ze zijn zot in hun verstand, ze weten haat of liefde niet te oefenen, hun oordeel is verkeerd, ze willen zondigen omdat er **Gods** gebod tegen is; was er geen wet, zeggen ze, ik zou

zoo goddeloos niet zijn; ze nemen daaruit oorzaak, Rom. VII:8. De voortreffelijkheden van Gods heilige wet achten ze als wat vreemds, Hosea VIII : 12. Al de leden van hun lichaam stelden ze tot wapentuigen der ongerechtigheid, Rom. VI :13. In hun affecten, in plaats van liefde, hebt ge opioopendheid, en als ge ze tot bedaardheid woudt raden, dan zouden ze oplopende wezen tegen God en menschen. Een mensch in den natuurstaat, gij hebt uw leven geen leelijker mensch gezien: hij heeft veel vreemde beweegraderen, hij is karig en tegelijk hoogvaardig; wil hij met een vrome meepraten, de nabij-Christen, dan blijkt het meteen ook dat hij een mensch is, die nog in de nature is. Een mensch in de nature wordt wonderlijk afgemaald en schrikkelijk beschreven in 't Woord ; ziet Job XIV : 3 en Ps. LI : 7 ; en Jes. XLVIII : 8 zegt God: Ik hebbe geweten dat gij gansch trouweloos handelen zoudt, en dat gij van den buik af een overtreder genaamd zijt. Zij worden vergeleken bij een lichaam, dat vol vurige puisten en zweren is, daar etter langs afloopt, Jes. 1: 5, 6. Bij een kind dat walgelijk ligt in zijnen bloede, Ezech. XVI: 4—6. Bij een man die een ijzeren nekke heeft, Jes. XLVIII: 4. Gelijk God spreekt in het Oude, zoo spreekt Hij ook in het Nieuwe Testament, Col, I:21 en Eph. 11: 12 tot het einde. Onder zulke leelijke gelijkennissen komen ze voor, een doode, een melaatsche, een besmette, een besmettende, wilde takken, adderengebodsels, vervloekte aarde, en wat dies meer is.

III. Wij zeiden: wij moeten u eene bewegelijke vrage doen, en derhalve nu gij en wij zoo een hebben hooren beschrijven, zoo wilden we aan elk wel deze vrage doen, en bijzonder aan de gekrookte rietjes die zwarigheid maken om op Jezus te hopen. Wij zeggen in goeden gemoede, laat uw harte spreken, slaat het niet up den mond; durft ge in vrijmoedigheid van uw hart wel zeggen : ik ben zoals ge daar een natuurling beschreven hebt? Wij vragen u, hebt ge het niet anders ondervonden, hebt ge niet wel anders moeten denken, moet gij voor God niet zeggen, dat gij niet meer zoo een zijt? Wij vragen u, zoudt ge wel durven zeggen, dat gij geen zoete bewerking Gods kent, zoete roeringen van liefde Gods, liefelijke weekheden? Wij vragen, of gij niet moet bekennen, dat uw harte wonderlijk aangedaan wordt en geraakt wordt in een ronde, devote belijdenisse voor God, in een deemoedig bidden, smeeken en worstelen? Laat uw harte spreken ; hebt ge u niet zeer wonderlijk aangedaan gevonden onder het spreken van een vrome met u, of onder een predikatie, die aan u gezegend was? O wat maalden er wel zoete bewegingen in

een ziekbedde of onder een kruisje. Anderszins wij vragen, hebt ge uw harte niet wel wonderlijk bewogen en aangemoedigd gevonden, zoodat gij moest zeggen: dit zal ik nu ter herte nemen, Klaagl. III: 21. Ja, moest ge niet wel zeggen jaar en dag daarna: och God! was het nog eens zoo, dat ik in zulk een staat en gestalte was! Wij vragen u met beweging van ons hart: heeft God nooit tot uw harte van vrede gesproken, zoodat uw harte zoo vroolijk was, dat ge zeggen moest, daar is ais geen geest meer in mij, dat liefelijke daarvan dat kan noch zal in eeuwigheid uit mijn harte niet gaan. Dat is ons derde stuk, overlegt het, het is het wel waardig; zoudt ge de tranen in de aarde niet weten daar ze neengerold zijn en ingedroogd, en op de planken en vloer, daar ze opgedroogd zijn, en in uw beddegoed weggezonden, omdat u God zulken aandoeninge gaf over 't geen Hij u geschonken had?

IV. Indien gij zegt: ik blijve er bij, ik zeg ronduit, ik ben nog in den staat der nature, ik mag niet hopen, Ziet, dat ge het vrijmoedig doet voor God, Hij ziet het. En in allen gevalle zoo vragen wij u: al waart gij in dien staat, moogt ge daarin dan in 't geheel niet hopen? Waar leest ge dat? Eph. II: 12, zult ge zeggen, in mijn eerste argument; maar dit moet ook al met onderscheid bekeken worden.

1. Ik beken, als iemand buiten de bediening leeft, en van de bediening van 't genadeverbond nooit gehoord heeft, en hij leeft en sterft zoo, die mag niet hopen; zijt gij zoo? O die buiten de bediening leeft en sterft, en buiten God, daar is niets voor dan een schrikkelijke verwachting des oordeels en een hitte des vuurs, Hebr. X: 27. God zal zulken ontmoeten als een verteerend vuur, Hebr. XII: 29.

2. Een tweede antwoord: Die onder de bediening van 't genadeverbond leeft, die mag hopen op de genade Gods in Christus, dat ze nog eens de zijne zal worden; als hij consciëntieus en oprecht de middelen gebruikt, en hij zich zet op den dorschvloer, voor het net, daar de pijlen geschoten worden, hij mag hopen dat de Heere hem nog eens zal treffen, hem zal bezoeken en zegenen. Jes. LIX: 21, zegt God: Mijn Woord en Mijn Geest zullen samen gaan. Weet ge niet dat Hij wilde takken tegen de nature inënte? Rom XI: 17.

3. Een derde antwoord: gij moogt zien op al die exempels, die het gekregen hebben; gij kent er wel in de stad daar gij woont, zoodat er misschien geen wilder waren. Als God zegt, al was het tegen een Jood of een Heiden, Loammi, Mijn volk, en Ruchama,

de ontferme, blijven ze dan wel lang in den natuurstaat, en worden ze niet meteen Zijn volk?

4. Zoudt ge niet hopen? Wei gij **zijt** nog in de helle niet, gij zijt nog in den tijd; gij moogt niet zeggen, 't is gedaan, 't is uit met mij, zoolang als gij leeft. Derhalve, een mensch in de **nature** mag hopen, hij kan of mag het niet buiten hope stellen; zoolang als hij nog niet bij den duivel is, **zoo** en weet hij nog niet wat hem ontmoeten zal; maar hij en mag **zoo** niet hopen ais die genade hebben.

5. Nu ons laatste stuk. Ik geloove dat gij begint te wankelen; nu zullen we nog eenige weinige **teekenen** opgeven, opdat gij zoudt kunnen zeggen, ik ben niet in den natuurstaat,

1. Zou gij daar in **zijt**, in den natuurstaat, **zoo zijt** gij een vijand van kommer en kommerlijke gedachten; die in den natuurstaat is, die houdt dit pak niet gaarne op zijn **harte**. Wij vragen u, **gekrookte rietjes**, zijt gij er een vijand van? Och neen. Is dat tegen uw hart? Neen.

2. Gij zult dan ook een vijand zijn van iemand, die u eens aanspreekt, en eens zegt, hoe maakt ge het, hoe is het met u? wat raakt u dat, zeggen ze. Zijt gij **zoo**, zwakke rietjes, **zoo** kwaad als u iemand aanspreekt? Neen. Wij vragen u, als het iemand niet deed, zeydet gij dan niet, daar wierd niet eens tot mij gesproken, kermdet gij er niet over?

3. Zijt ge in de **nature**, dan hoort ge, denkt ge, spreekt ge niet gaarne van de verkiezing en verwerping; gij zoudt mij dan maar zot maken, zeggen ze. Wij vragen u, denkt gij en hoort gij er niet gaarne van, en vliegt ge er eens tegen op in de verdorvenheid van uw harte, moet ge er **u** dan niet over schamen?

4. Verandering, zeggen ze, is niet noodig, ik behoef niet veranderd te worden; wie weet of er wel een wedergeboorte is. Kunt gij dat met vrijmoedigheid zeggen? Wilt gij geen verandering noodig rekenen ?

5. Zij houden het met het historisch **en** tijdgeloove; dat zijn de goede menschen, zeggen ze, dat is het rechte volk, de anderen zijn maar fijmelaars en geveinsden. Zijt gij **zoo**, houdt gij mede de vromen voor geveinsden, kunt gij dat vrijmoedig zeggen?

6. De natuur zegt, de vijanden **Gods** zijn mijn vrienden, en dat, omdat zij vijanden **Gods** zijn. Kunt gij dat ook met vrijmoedigheid zeggen ?

7. De vrienden **Gods**, zegt een in de natuur, zijn mijn vijanden, en dat, omdat zij vrienden **Gods** zijn. Kunt gij dat ook vrijmoedig zeggen ?

Dat is nu al uw beslag van uwen natuurstaat, gekrookte rietjes. Nu, leeft ge nog in den natuurstaat? Gij zult zeggen, het is mij evenwel **zoo** zwaar te hopen. Wei God geve, dat gij het **zoo** klaar ziet dat gij in de genade **zijt**, als dat gij niet in de **nature zijt**; en dat zullen wij dan **toon**en, als wij over den genadestaat zullen spreken. Dan zullen we niet alleen **toon**en wie er in is, maar ook zullen we elk zich laten onderzoeken of hij er in is, en dan **ken**-teekens van den genadestaat geven; en onder die zullen zij het zwaarst hebben om het te weten, die van der jeugd af veranderd zijn, en die burgerlijk zijn opgevoed; doch die zullen we ook al zoeken te onderrichten. De **stoffe** zal veel zijn; **zoo** we het leven, zullen we dat in het toekomstige overdenken. Ik hope ondertusschen dat God dit gesprokene zal zegenen aan ons elk tot Zijne eere, om **Zijns** Zoons wille, Amen.

VEERTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin

- I. Getoond wordt, wat de genadestaat is: voor wien ze is, en hoe ze er inkomen.
- II. Eene bewegelijke vrage gedaan wordt.
- III. Redenen gegeven worden, waar het vandaan kwam, dat die gekrookte rietjes **zoo** gemakkelijk zien konden, dat ze in den natuurstaat niet en waren,

WIJ lezen, 2 Cor. XIII: 5, als de Apostel hen opgewekt had tot onderzoek van zichzelf, dat hij een bewegelijke vrage doet, of en kent gij uzelf niet? Hij wou zeggen, waar moet ik u voor aanzien, voor onkundigen, of kent gij uzelf? 't Is als ongehoord, dat een mensch onkundig van zichzelf is, die **zooveel** weten wil in andere dingen, die met Salomo wel zou willen weten den weg van een slang op een rotse, en den weg van een arend in de lucht. De menschen willen alles weten, ze zouden wel willen afmeten de hoogte der hemelen, de diepte der zee, en de breedte der aarde, datgene, daar ze nochtans nooit bij kunnen. Maar wat ongehoorder stuk is dit? Bij zichzelf vreemd te zijn, zijn eigen hart en staat niet te kennen? Het moest immers waar zijn, dat niemand beter weet wat in den mensch is, als de geest des menschen, **die** in hem is, 1 Cor. II: 11. Wat een on-

gehoord kwaad is dat, dat men veel van andere menschen kent, en minst kent men zichzelf? Men moet van een iegelijk zeggen bijna, ze hebben de kennis van zichzelf niet, Openb. III: 17, Gij zegt, ik ben rijk en verrijkt geworden, ende en hebbe geens dings gebrek; ende gij en weet niet dat gij zijt ellendig, ende jammerlijk, ende arm, ende blind, ende naakt. Zoo loonden ze dat ze zichzelf niet en kenden, ze kenden hun staat noch hun gestalte niet; ze zeiden dat ze rijk en verrijkt waren en geens dings gebrek hadden, en ze waren arm, en hadden alles dings gebrek. De Heere Jezus stond eens voor Jeruzalem met tranen in Zijne ooggen, en zeide, och of gij wist en bekendet, ook nog in dezen uwen dag, wat tot uwen vrede dient! Maar nu is het voor uwe ooggen verborgen, Luc. XIX: 44, en Joh. IX: 40, 41 zeide daar een troep menschen tot den Zaligmaker, zijn wij ook blind, waarvoor ziet ge ons aan? Wij zijn geleerde lieden, gestudeerde personen. De Heere Jezus zeide, och dat gij blind waart! Indien gij blind waart, dan zoudt ge licht haast tot kennis van uzelf komen,

Nu, zulk een kwaad mag er niet zijn. Men moet zichzelf kennen. Het Heidensche volk zette het op hun tempel tot opschriften; op den tempel van Apollo stond, kent uzelf. God wilde dat ze op de poorten en huizen der Joden Zijne Wet zouden schrijven. De Christenen hebben op hun kerken ook hunne opschriften, en daar hebt ge ook al fraaie opschriften: op de eene staat, bewaart uwen voet als gij ten huize Gods ingaat; op eene andere, Mijn Huis zal een Huis des gebeds genoemd worden; op eene derde, hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten dergenen die den vrede doen hooren, die eene goede boodschap brengen van het goede? Die opschriften zijn prijselijk; dat Heidensche is ook prijselijk, kent uzelf. Daar kwam eens een ander aan de goden vragen, wat weg hij zou inslaan, om tot een eeuwig geluk te geraken? De goden antwoordden hem, zichzelf te kennen. Daar en ontsloegen zij niemand van, rijk noch arm, daar dringen zij zeer op aan. Nu komt Gods Woord, en dat zegt het ook, of en kent gij uzelf niet?

Als gij uzelf kennen zult na den val, zoo zult gij hiermede beginnen moeten, of gij in den staat der nature zijt of in den staat der genade. Den staat der nature hebben we laatst gezien, wat die is; en de zwaarigheid, die de gekrookte rietjes maakten, opgelost. Nu moeten we zien, wat de staat der genade is, en wie er in is, en de zwaarigheid, die zij daaromtrent maken. Eik kenne of zoek hier zichzelf te kennen. Wij hebben dit aangevangen bij gelegenheid dat we deze twee verzen uit Mattheus verhandeld hebben,

in welke staat dat de Heidenen up Zijnen Naam zouden hopen.

Voorleden reize moesten de gekrookte rietjes zeggen, ik ben in den natuurstaat niet; dat is nu al te klaar; maar ik ben evenwel in den genadestaat niet, dat is nu de zwaarigheid, En ze maken een argument; al die in den staat der genade is en die alleen mogen in den Name van den Heere Jezus hopen; maar ik ben in den staat der genade niet; het slot is dan klaar en onweder-sprekelijk, ik en mag dan niet hopen. Dat is het argument, begrijpt ge het wel? Al die in den staat der genade zijn, die mogen hopen, ik en ben er niet in, derhalve mag ik niet hopen.

De eerste stelling sta ik toe, maar de tweede zullen we een weinig behandelen met u, en dan zal de conclusie klaar worden. Derhalve hebben we dit te toonen: eerst wat de staat der genade is; dan, een bewegelijke vrage aan u te doen; dan, te toonen dat er velen meenen in den staat der genade te zijn, die er niet in zijn en zich jammerlijk bedriegen; dan, dat er velen oordeelen in den staat der genade niet te zijn en er nooit in te zullen komen, die waarlijk genade bezitten; dan zullen we toonen, waar het vandaan komt dat iemand, in den staat der genade zijnde, nog zulke slingeringen heeft of hij er in is; dan, waar het vandaan komt, dat dikwijls oude Discipelen en Discipelinnen in de genade meest geslingerd en minder verzekerd worden; dan, waar het uit vloeit, dat dikwijls eerstkomenden in de genade meest verzekerd zijn; dan zullen we u opwekken om tot onderzoek te komen; dan zullen we bekijken al die groote merkteekenen, die God in Zijn Woord geeft; dan zullen we aanwijzen, hoe gij die moet gebruiken; en dan zullen we eindelijk het alles heilzaam aan uw harte zoeken te brengen.

Gij ziet dat we daar zeer veel stoffe hebben; we zullen het nu niet al behandelen; we zullen er nu maar drie of vier stukjes van verhandelen, en zien hoe verre dat de tijd rekt. Wij zullen dan

1. U zoeken klaar te toonen, wat de staat der genade is.

II. U eene bewegelijke vrage doen.

III. Aanwijzen, dat sommigen zeggen, ik ben in den staat der genade en zich jammerlijk bedriegen.

IV. Toonen, dat sommigen zeggen, ik ben er niet in, die er evenwel in gevonden worden, al zijn ze er niet van verzekerd.

Die vier dingen, denken we, zullen nu genoeg zijn, en verder zal onze tijd niet reiken.

1. Eerst dan, wat is de staat der genade? Let er op; het is die ontfermende staat, in welchen de Drieëenige God, op zeker stondeetje, in de eeuwigheid in Zijn Raad bepaald, die uitverko-

renen vrijmachtig, genadig, krachtdadig komt over te brengen tot een anderen staat, in hun harte, gestalte en daden. Dat is de staat der genade, let op: het is die ontfermende staat, in welchen de Drieëenige God den uitverkoren zondaar, op zeker gewenscht stonde in zijn leven, in Zijn eeuwigen Raad bepaald, vrijmachtig, genadig en krachtdadig overbrengt, door hem te veranderen in zijn staat, harte en daden. Dat is de staat der genade; zoo zult gij ze vinden, en anders niet; zoo zult gij vinden dat God ze uitdrukt in het Oude en Nieuwe Testament.

In 't Oude Testament wordt ze uitgedrukt en genoemd een besnijden en wegdoen van de voorhuid des herten, Deut. XXX:6, en Jer. IV:4, dat is ze. Jes. XI:16, de wolf zal met het lam verkeerren, ende de luipaard zal bij den geitenbok nederliggen; ende het kalf, ende de jonge leeuw, ende het mestvee tezamen; en Jes. LV:13, Voor eenen doorn zal een denneboom opgaan, voor een distel zal een mirtenboom opgaan; en het zal den Heere wezen tot eenen naam, tot een eeuwig teeken, dat niet uitgerooid zal worden. De Heere noemt het het steenen herte weg te nemen en een vleeschen herte te geven, Ezech. XXXVI:26; 't wordt genoemd, een geven van des Heeren Wet in het binnenste,' en een schrijven van die in het herte, Jer. XXXI:33.

In het Nieuwe Testament wordt het genoemd, den ouden mensch af te leggen en den nieuwen mensch aan te doen, Eph. IV:22, 24. Vernieuwd te worden naar Gods beeld, Col. 111:10. Een nieuw schepsel te worden, 2 Cor. V:17. Een nieuw maaksel in Christus te worden, Eph. II:10. Uit den dood der zonde levendig gemaakt te worden, Eph. II:6. 't Is, eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere, Eph. V:8. In al die plaatsen der Schrift, en meer andere in den Bijbel, kunt gij menigvuldig en klaar zien hoe God ze noemt.

Ze komt ook voor niet alleen onder sierlijke namen, maar ook onder sierlijke prenten; maar wij moeten u wat nader in de beschrijving inleiden.

1. Wij zeiden, die in dien staat komen, ze zijn uitverkoren, die alleen zijn het, die allen, geen anderen, geen minder, geen meer, die ook zeker. Hand. XIII:48, Daar geloofden er zoo velen als er ten eeuwigen leven geordineerd en uitverkoren waren. En Rom. VIII:30, Die Hij tevoren verordineerd heeft, die heeft Hij ook geroepen. En 2 Tim. I:9, Hij heeft u geroepen naar Zijn eigen voornemen en genade. Ziet zoo velen gelooven er, als er naar het eeuwig voornemen geroepen zijn, die allen worden geroepen die van eeuwigheid uitverkoren zijn, gelijk als Paulus,

daar God van **zeide**, hij is Mij een uitverkoren vat, Hand. 1X: 15.

2. Het zijn niet alleen uitverkorenen, maar God gebruikt wegen en middelen om hen over te brengen tot dien staat; daar zijn oorzaken, door welke zij er **toe gebracht** worden; de bewegende, de verdienende, de werkende, de middel-oorzaken.

a. De bewegende **oorzake** wie is dat? Dat is de groote en zalige God, God de Vader, en Hij doet het **zoo** genadig. Eph. **II:8**, Uit genade zijt gij zalig geworden. En **zoo** vrijmachtig, Rom. **IX: 15 16, 18.** Hij ontfermt Hem diens Hij wil, en zegt, Ik zal **Mij** ontfermen dien Ik Mij ontferme, en Ik zal genadig zijn dien Ik genadig ben. **Zoo** en is 't dan niet **desgenen** die loopt, noch **desgenen** die wil, maar des ontfermenden **Gods**. Ik doe het **zoo** genadig, zegt God, en **zoo** vrijmachtig. 't Is buiten, boven, en tegen uwe waardigheid, schepseltje; Ik doe het niet om uwentwille, 't zij u bekend, maar om **Mijzelven** in **u** heerlijk te maken, Ezech. **XXXVI: 32.**

b. De verdienende oorzaak is de **Heere** Jezus Christus, die allen, die Hem gehoorzaam zijn, eene **oorzake** der eeuwige zaligheid geworden is, Hebr. V: 9 en 1 Cor. XVI: 23. De genade **onzes Heeren** Jezus Christus zij met **u**. Hij heeft het tewege gebracht door Zijn lijden, gehoorzaamheid en voorbede.

c. De werkende oorzaak is God de H. Geest; die komt dat uitverkoren vat bewerken, Hij brengt ze over, Hij maakt ze van dood levende, door Zijne kracht wederbaart Hij ze, en neemt hun **steenen** harte weg, en geeft ze een vleeschen harte, Ezech. **XXXVI: 26.** Ook stort deze Zijnen Geest uit over alle vleesch, Hand. **II: 17.** En wat gebeurt er dan? Ze beginnen te profeteeren, met dat ze overkomen.

d. De middel-oorzaak is het woord der bedieninge; van hetzelfde lezen wij, 1 Petri **I: 23.** De Kerk is de Moeder, in **welkers** schoot ze wedergeboren worden, niet uit vergankelijken, maar uit onvergankelijken **zade**, welke is het levende en eeuwigblijvende Woord **Gods**. Daar heeft God knechten met één talent, die geen genade hebben en niet vele winsten doen; of hebben ze genade, ze doen althans niet veel winst; dan heeft Hij er van twee talenten, die winnen andere twee; dan heeft Hij er van vijf, die winnen ook andere vijf. Onder die heeft Hij zonen des Donders en zonen der Vertrouwing; die schieten hun pijlen, en Ik sture ze, zegt God, daar ze wezen moeten. Rom. X: **17, Zoo** is dan het geloove uit het gehoor, en het gehoor uit het Woord **Gods**. Mijn Woord en Geest, zegt God, die zullen niet van **u** wijken, Jes. **LIX: 21.**

3. Daar hebt ge de oorzaken: den Drieënenigen God als de bewegende, verdienende en werkende oorzaak, en dan de middelen die Hij daartoe gebruikt. Nu moeten we ook eens zien den staat, in welken de Drieënenige God dat schepseltje vindt: Hij vindt ze in den staat der **nature**, daar we laatst breed van gesproken hebben. Wij zullen daar nu niet breed van melden, en zeggen maar met één woord, ze zijn goddeloos, achteloos, in der eeuwigheid zouden ze **zichzelf** niet terecht kunnen brengen, noch geen schepsel in de wereld. In dien toestand levende, zoo zegt hij, wien ik mijn hart zou geven, ik en zou het altoos aan God niet geven, maar veel liever zou ik het aan de zonde en den duivel geven, om die te dienen met blijdschap. En ze maken het dikwijls zoo grof in de zonde, dat ze zichtelven een gerucht maken in de wereld, in de stad, daar ze in wonen, Dat kunt ge zien, Hand. XIX: 19, daar waren toovenaars, die bekeerd Wierden, en 1 Cor. VI: 10, afgodendienars.

4. Boven dat moeten we zien den staat, in welken dat ze gesteld worden; dat is in de **gemeenschap** met God Drieënenig; al wat God in de genade aan Zijne kinderen doet, dat is voor hen, 1 Joh. I: 3. Opdat gij met ons gemeenschap hebt, **ende** deze onze gemeenschap ook zij met den Vader, **ende** met Zijnen Zoon Jezus Christus. Aan den Drieënenigen God krijgen ze dan gemeenschap, en wat is dat? Dit: ze krijgen gemeenschap aan de verzoeninge; daar is verzoeninge, zegt God, tusschen Mij en u. En ben uw deel, **Klaagl. III: 24**. Ze hebben deel aan het geestelijke leven; aan het geloove in den **Heere** Jezus, aan Zijne gerechtigheid; ja al wat God is, geeft en doet, daar hebben ze deel aan; God den Heiligen Geest daar hebben ze ook deel aan, aan al Zijne bewerkingen, vrede, blijdschap; Hij geleidt ze, ondersteunt ze, bewaart ze, geeft ze de voorsmaken van het eeuwig geluk, en daarna neemt Hij ze in heerlijkheid op. Col. I: 13, Die ons getrokken heeft uit de macht of het rijke der duisternisse **ende** overgezet heeft in het **Koninkrijke** des Zoons zijner liefde. Gal. II: 20, Ik leve, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Phil. I: 21, Het leven is mij Christus, **ende** het sterven is mij gewin. In dien staat worden ze gesteld.

5. Verder moeten we zien, dat dat gebeurt op zeker stonde in des menschen leven. Men maakt tegenwoordig veel beslag van perioden in de Kerke, hoewel het al wat veroudert; maar elk Christen moest in de perioden van zijn leven vinden, dat hij overgebracht was uit de **nature** in den genadestaat. Hebt ge dat in den tusschentijd van den loop uws **levens** gevonden? In den

loop uws levens moet ge het vinden; van het begin tot uw zeventig of tachtig jaar moet ge het zoeken.

Stondt ge in de **nature** en gingt ge in de genade over? Gij hebt al veel perioden in dien staat doorgebracht; sommigen zouden wel zeventig of tachtig jaar kunnen tellen, min of meer; vanwaar zoudt ge beginnen te rekenen dat ge overgebracht zijt? Zoekt eens al de tijden van uw leven door, in alle stonden; in alle stonden der jaren doet God zulk een werk. Hij doet het wel aan een kind met dat het geboren wordt, Hij legt de genade bij het beeld des duivels, en dat **toon**en ze in het opgroeien; ziet het in Timotheus. God doet het aan een jongelingetje, gelijk ge zien kunt aan Jerobeams kind, nog maar twaalf of veertien jaar oud, 1 Kon. XIV: 13. Hij doet het als ze in een beroep zijn en mannen worden, en als ze oud worden; Abraham was vijfenzeventig jaar oud. Dan doet 't God ook wel, als Hij hun 't laatste beddetje van hun leven gaat spreiden, daar ze op gaan liggen en nooit meer opstaan, maar zelden; als dat gebeurt, dat is heel zeldzaam. Gaat, kijkt nu eens in uw harte; dat moet u in een zekere periode van uw leven gebeurd zijn, die uittrekking uit de **nature** en dat overgaan en overbrengen in den genadestaat. Hoe vele perioden zijt gij al door, waar vindt **ge** het? In uw kindsheid, of in uw jongelingschap, of in uw mannelijke jaren, of anders oud geworden zijnde?

6. Als God nu dat doet, **zoo** doet Hij het op geen eene wijze, en dat moeten we ook bezien. Meent ge dat elk een op een en dezelve wijze uit den natuurstaat in den genadestaat komt? Neen, dat geschiedt op verscheidene wijzen. Met den **eenen** gaat het hard toe, en het is een barre noordenwind die er waait; met den anderen gaat het zacht toe, 't is als het suizen van een zachte stilte, een liefelijke zuidenwind die hen bewaait; de een wordt ais voorbij en door de helle gesleept, de ander wordt als voorbij en door den hemel geleid; de een geschiedt het met vele verschrikkingen en vervaarnissen, den anderen met vele vrijmoedigheid en blijdschap. De **Heere** is vrij in Zijn doen. De een staat daar als met den stokbewaarder met een zwaard op zijn hart, en 't gaat met hem als met een Paulus, die drie dagen en nachten niet at noch dronk, Hand. IX en XVI. De ander reist zijn weg wel met blijdschap, gelijk de Kamerling, Hand. VIII. De een krijgt het na veel **zoekens**, en de ander subiet, die het niet gedacht had. Hand. II daar kwam het **zoo** schielijk, ze hadden het 's morgens niet gedacht, als ze uit hun huizen gingen, dat ze op dien dag **zoo** groote een verandering over zich zouden ondervinden. De ander krijgt het na veel schreien en zoeken, Matth. VII: 8. Die

Mij zoeken, zullen Mij vinden, Spr. VIII : 17. En anderen komen over zonder veel droefheid of blijdschap, die leven onder de bedieninge, hun hart kleeft de middelen aan, zij vereenigen er zich mede, en zij worden zoo stil overgebracht, zonder veel verwisseling van gestalten. Dat scheen het geluk van die van Berea; ze gingen naarstig onderzoeken het Woord, en God bracht ze over zonder veel droefheid of blijdschap, Hand. XVII : 11.

7. Nu moeten we nog voor het laatste zien de voorzienigheid, die God zoowel houdt in dat te doen. In Manasse, wat was dat een voorzienigheid! Koning zijnde, zoo was hij goddeloos, en in 't gevangenhuis, daar verootmoedigde hij zich voor den Heere, hij bad, en God liet zich van hem verbidden, 2 Chron. XXXIII. Wat een voorzienigheid was het met de Samarifaansche vrouw? Wist zij van een genadestaat, als ze kwam om water te putten? Neen zij, maar daar ontmoet ze bij den put een vermoeid man, die spreekt ze aan, een vreemdeling, die gaat bij occasie van dat water spreken van het water des levens, en daar krijgt ze mee genade, Joh. IV. Wat voor een voorzienigheid was het in Zachéus! Wist hij van een genadestaat? De man is nieuwsgierig, zijn nieuwsgierigheid wordt voldaan door de beschikking Gods; daar is een boom daar hij op klimt, daar de Heere Jezus voorbij passeert, terwijl hij daar hangt tusschen de takken, ziet zijn tijd was de tijd der minne, de Heere sprak hem aan, daar raakte hij in den genadestaat, Luc. XIX. Wat was het een voorzienigheid met den stokbewaarder! Hand. XVI lezen we, dat twee gevangen lieden in het gevangenhuis het middel moesten zijn van zijn veranderinge. Wat was het een voorzienigheid met Onésimus? Bij zijn vromen heer deugt hij niet, hij loopt weg, na het begaan van de misdaad zoo wordt het hem bang, hij wordt zoo gejaagd, hij raakt bij Paulus, onder zijn bedieninge, daar treft God hem in het harte; gij kunt het zien in Paulus' brief aan Philemon. Augustinus te Milaan voorbij de kerk gaande, zoo hoort hij zingen, dat was de eerste ontroering die hij kreeg; wandelende daarna in zijn hof, een wulpsch jongeling zijnde, hoorde hij een stemme, *tolle & lege*, dat is, neem op en lees; hij nam den Bijbel op en las Rom. XIII: 13. Doe kreeg hij doorbrekende genade. God zegt, 1 Cor. XIV, als gij in uw vergaderinge gekomen zijt, ziet toe dat ge zoo geestelijk zijt, dat ze op hun aangezichten moeten vallen en zeggen: waarlijk is God aan deze plaatse. De graaf van Sternberg kwam met een stok in zijne hand om zijn vrouw te halen uit de vergadering; als hij de deur open trok, zoo zag hij zulken glans op de vergadering liggen, dat hij wel daar neer zou gevallen hebben, hij wierd als

een wormpje, hij wierd mede bekeerd. Junius met zijne atheïstische gedachten, hij denkt, laat ik evenwel eens lezen, hij wist niet veel te doen, zoo slaat hij op, Joh. I: 1. Hij leest: In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God; daar begon het werk der genade.

Dat is de staat der genade, en up al zulke wijzen verandert God den mensch, zijn staat, zijn hart, zijn daden; ze kunnen zeggen, ik ben zoo niet meer als ik voorheen was in mijn harte, staat en gestalte, ge kunt uit mijn daden oordeelen of het zoo is. Nu ziet ge klaar den genadestaat, gelijk voorleden reize den natuurstaat.

II. Nu moeten we een bewegelijke vrage aan ons en u doen, en ziet wat dat gij antwoord voor God. In hoeveel staten is de mensch aan te merken? Gij zult zeggen in vier. 1. In den staat der rechtheid, voor den val. 2. In den staat der verkeerdheid, dat is in den *natuurstaat*, na den *val*. 3. In den *staat* der genade, dat is ook na den val. 4. In den staat der heerlijkheid, dat is in den hemel. In een staat dan der rechtheid, verkeerdheid, herstelling en volmaking, Die vier staten aangemerkt zijnde, zoo vraag ik u, in welken staat wij niet zijn? Gij zult antwoorden: in den staat der rechtheid niet; die heeft geen plaats meer. En in den staat der heerlijkheid zijn wij ook niet, ik noch gij. Dan moet ik u een derde vrage doen en zeggen, zoo moet gij dan noodwendig zijn in den staat der verkeerdheid, dat is in den natuurstaat, of in den staat der rechtheid door herstel, dat is in den genadestaat. We doen een vierde vrage: Gij hebt onlangs **hooren** beschrijven van den natuurstaat en nu den genadestaat; wij doen u dan deze vrage: kwam het u niet **klaarder** voor dat gij in den natuurstaat niet en waart, als het u nu voorkomt dat gij in den genadestaat zijt? Moest ge niet zeggen : mijn God, hoe ben ik dus, ik ben zoo kalm, zoo stil, zoo ruim, 't is als vrede van binnen daar omtrent; ik ben in dien natuurstaat niet. Moest ge niet zeggen, wel dan moet ik het in nederigheid zeggen, hoewel ik veel verdorvenheid heb, dan moet ik in den staat der genade zijn, want daar en is geen derde. Heere, hoe ben ik dus, hoe kan ik dat verstaan met **zooveel** verdorvenheid? En 't is evenwel zoo stille en 't is mij zoo klaar dat ik in dien natuurstaat niet en ben, **zoals** ze daar beschreven wierd, en ik durve evenwel met geen ruimte zeggen dat ik in den genadestaat ben, hoe versta ik dat, hoe kome ik daar achter? Zoo klaar te zien dat ik in die **nature** niet en ben, en evenwel met geen ruimte te kunnen zeggen, ik ben in de genade? Zoo gij eenige bewerkingen gehad hebt, gekrookte rietjes, al **zijt** ge nog zoo zwak, heeft dat in uwe gedachten niet gespeeld:

hoe komt dat, dat ik dat **zoo gemakkelijk**

eens,

't is nu dag, en gij weet wat de nacht is; wel, al spreekt men niet, de dag zegt het is nu dag. Neemt een gezond mensch en een zieke, stelt ze bijeen, 't is klaar te zien wie gezond is. Neemt een wit mensch en een moor, stelt ze overeen, dat wit mensch zal moeten zeggen, ik ben geen moor. Die zake is tastelijk, de **nature** is een moor, de genade is geen moor, de genade zegt: ik ben **zoo** zwart niet.

2. De reden waarom het **zoo gemakkelijk** viel en **zoo kalm** toeging is, omdat gij noch ik, noch iemand die er in geheel de wereld leeft, kent een derde staat. De staat der **rechtheid** heeft geen plaats meer, en de staat der heerlijkheid daar zijn we ook niet in, daar is geen derde; **zoo** moeten wij dan in de **nature of** in den genadestaat wezen. Daar is geen tusschenstaat; in de wereld mag er een tusschenstaat zijn tusschen gezondheid en ongezondheid, tusschen rijkdom en armoede, tusschen den dag en den nacht kan een schemering zijn, maar **hier niet. Zoo moest ge dan zeggen**, dat ik in de genade ben, is mij wel **zoo** klaar niet; maar dat ik in de **nature** niet en ben is mij klaar.

3. Weet ge waarom het **zoo gemakkelijk ging?** Omdat ge wel iets van de **nature** in u vindt, maar gij vindt ook dat gij heel anders ex omtrent gesteld waart als **die** in de **nature** leefden; gij vindt dingen in u van de **nature**; maar gij kweldet u er over, 't verdroot u, 't perste tranen uit de **oogen**; nu, ben ik er heel anders omtrent gesteld, derhalve ben ik er niet in.

4. Een vierde reden was, omdat de consciëntie was meteen aan uwe zijde. Gij zeidet, mijn hart bedriegt mij niet, spreekt eens, zijt ge nog een **slave** van den duivel, dient ge hem trouw, houdt ge het met hem en zijne zake, zijt **ge** het er eens mede? Gij moest zeggen : neen, ik kan u dat niet ten laste leggen ; 1 Joh. 111: 20, Indien ons harte ons niet en veroordeelt, **zoo** hebben wij vrijmoedigheid tot God, Och! mijn harte veroordeelt me niet,

5. Een vijfde reden is, omdat gij **zoo'** bemindet dat gebed van Salomo: leugentaal en bedrog doet doch verre van mij, en gij maakte consciëntie van niet te liegen, en volgens het negende gebod in de Wet, geen valsche getuigenis te spreken, niet alleen van uw naasten, maar ook van **uzelven**, wetende dat God zag naar waarheid in het binnenste, Ps. **LI:8**. Hebt ge nu wel zulke ge-

staltenis, gekrookte rietjes, als gij hebt en bezit, in geheel den Bijbel gevonden in diegenen, die in den staat der nature waren?

6. Eindelijk, Woord en Geest was ook voor u, die stemden het in uw harte als toe, die waren als twee getuigen van binnen in u, en ze deden het u heimelijk zien. Gij wilt altijd het getuigenis van Gods Geest hebben; die waren daar als heimelijke getuigen, in u dien vrijmoedigen Geest te geven, Ps. LI: 14.

Den genadestaat hebben wij u nu getoond, en dan een vrage aan u gedaan, en meteen de reden aangewezen, waar het uit sproot, dat gij zoo gemakkelijk kondt zeggen dat gij in den natuurstaat niet en waart. Wij meenden dat we meer zouden hebben kunnen afhandelen. Nu volgt het derde: een natuurlijk mensch zal zeggen, ik heb genade en hij bedriegt zich jammerlijk. En dan het vierde: een die in den genadestaat is zal zeggen, ik heb den genadestaat hooren beschrijven, ik vrees dat ik er niet in ben. Die er niet in zijn, die zeggen I-et zoo gemakkelijk en die er in zijn die zijn er zoo moeilijk toe te krijgen. En dan zullen wij zien, hoe het komt dat oude Christenen wel minst en de jonge wel meest verzekerd zijn. Die dingen zijn te veel, wij zullen het dan nu hierbij laten, ik hope dat God dit zegenen zal tot Zijne eere. Amen.

VIJFTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin afgehandeld wordt het geval, hoe het komt dat diegenen, die niet in den staat der genade zijn, en er licht nooit in komen zullen, zoo gemakkelijk kunnen hopen.

Wij lezen in het Evangelium van Mattheus, Kap. XIII: 44, dat de Heere Jezus Christus zeide: wederom is het Koninkrijke der hemelen gelijk een schat in den akker verborgen, welken een mensche gevonden hebbende, verbergde dien, ende van blijdschap over denzelfen gaat hij henen ende verkoopt al wat hij heeft, ende koopt dienzelfen akker. Wat wil de Heere Christus daarmede zeggen anders, als dat het in de kerke ook zoo toegaat? 't Is er mede gelijk als een mensch, die uit werken is op een akker, hij vindt daar een kostelijken schat, hij kan dien schat niet houden, hij gaat heen en verbergt ze, en dat maalt in zijn gedachten. Ach had ik dien akker, zegt hij, ik zou er wel

al voor willen geven dat ik in de wereld heb ; ik moet gaan zien dat ik ze op mijn naam krijg.

Geliefden; net gaat het zoo met een Christen. Daar komt hij ook op dien akker onder de bediening van 't Woord. Daar is de Heere langmoedig over hem, Hij draagt hem, den eenen tien, den anderen twintig en dertig of veertig jaar, min of meer, naar dat God hem belijft te verdragen. Daar komt hij onder het gehoor, onder de bediening van het genade-verbond, en daar de sacramenten gebruikt worden, daar is hij bezig met hooren, met lezen en met onderzoeken, evenals een arbeider met graven en verdiepen. Die arbeider, die daar op dien akker bezig is met graven, had geen gedachten dat hij een schat zou vinden in dien akker, de natuurlijke mensch ook niet; ik zal daar geen schat vinden, zegt hij, wel wat is dat, zou ik in die geringe dingen een schat vinden, onder lezen, hooren, onderzoeken? Maar wat doet de genadige God in Zijn kerk? Daar komt God, en die doet onder die dingen een schat zien, de genade Gods in Christus, de geestelijke gaven, het Evangelium der genade, den genadestaat, daar de staat der heerlijkheid op volgen zal. Wat schat is dat, zegt zoo een? 't Is een groote schat, 't is een goede schat, ze is alleen goed; 't is een schat die een bekommerd hart alleen en geheel- kan vervullen; als het alles ontbreekt, dan hebben zulke, die dien schat hebben, in tijd van nood nog een goed dat ze aanspreken kunnen ; 't is een schat, die, als ze uit al haar goed moeten, nog bijblijft. Ze zien dien schat; wat doen ze als God ze hun openbaart? Ze verbergen 't; ach, zeggen ze, ik en zal niet uitkomen, en ik wil 't niet weten; in 't eerste wat doen ze? ze kroppen 't op; ik zal 't liever loochenen, zeggen ze; al en komt het er niet uit, nochtans ze hebben den schat gezien. Hoe doen ze? Even gelijk zoo een man op den akker; ach zegt hij, hoe krijg ik ze op mijn naam ! Zoo ook, ik ben er zoo ziek om, zeggen ze, ik mag ze niet missen of ik ga verloren, ik zou gelukkiger zijn als ik dien schat had alsof ik heel de wereld had; 't is het beste deel, mijn hart zit er in. Daar gaan ze het al verkoopen wat ze hebben. Wat? zijn zelfs, zijn deugden, zijn inbeeldingen, zijn zondige leven, zijn verdiensten, zijn heele zelfs; ik schei er uit van mijzelfen, zegt zulk een, dat is weg, dat is gedaan, ik hope dat na te komen, ik heb maar in mijzelfen geleefd, maar daar schei ik uit; wat heb ik gedaan dat ik mijn geld heb uitgegeven voor hetgene dat geen brood en is? Hij verkoopt dat, dat heeft uitgediend, en wat dan? Ach, zegt hij, ik wou dat ik dien schat had ! en ik moet hem hebben, het kost wat het kosten

wil. Hij doet er een bod voor aan den troon der genade in het eenzame en stille ; Heere! zegt hij, moet ik er mijn naam voor geven ? moet ik er mijn goed voor geven, moet ik er mijn bloed voor geven ? Ik wil het doen, ik biede al wat ik heb en bezit, al moest ik er schade en schande om ondergaan, ik wil wel, Dat niet alleen, maar mijn Heere ? zegt hij, of ik al begon te denken dat ik er iets van had, en ik begon een weinige te hopen, dat en kan mij niet gerust stellen; ik wou het we! op mijn naam hebben gebracht, ik wou we! verzekerd zijn, zeg het toch eens tot mijn ziele : Ik ben uw heil, Ps. XXXV: 3. Doet mij eens smaken de zekerheid van mijn zaligheid door Uwe genade, Ps. LI. Ei breng het op mijn naam. Dan, na een teer onderzoek en aanhoudend worstelen, schreien en bidden, zoo krijgen ze het er we! op. Dan zijn ze zoo content, zoo voldaan, ze schreeuwen het uit: door de genade Gods ben ik dat ik ben, en Zijne genade, zegt Paulus, die Hij aan mij bewezen heeft, is niet ijdel geweest, 1 Cor. XV: 10.

Ziet daar, zoo gaat het in de kerke; als ze dat hebben, nu kan ik hopen, zeggen ze, dat de Heere mij voor eeuwig terechte brengen zal.

Geliefden, gij weet het dat wij de woorden, die wij u wederom voorgelezen hebben, verklaard, en daarover verscheidene stoffen verhandeld hebben. Het laatste was, dat de gekrookte rietjes zeiden, gij wilt hebben dat ik hope, maar ik en kan niet; mijn argument is, al wie in den staat der genade is, die alleen mag hopen, maar die in den staat der nature is, die mag niet hopen. Hun argument, zeiden ze, was schriftuurlijk, het staat Eph. II:12. De staat der nature, wat die is, hebben we verhandeld, en daarop ook den staat der genade. Nu komen we aan die groote vrage, ik ben in den staat der genade of ik ben er niet in; dat zullen we u zoeken te doen zien, en dan zal de conclusie vanzelf komen. De eerste stelling is waar, gij zijt in den genadestaat of gij zijt er niet in; dat wordt gezegd van menschen die nooit genade gehad hebben of krijgen zullen, of van zulke die er af verzekerd zijn; maar de gekrookte rietjes, die genade hebben, die zeggen, ik en ben er niet in. Tegenwoordig zullen wij het eerste verhandelen, dat er menschen zijn die de tweede stelling ruim aannemen en zeggen, ik ben in den staat der genade, en er nochtans geen deel aan hebben, en het er nooit aan krijgen zullen. Dat zullen we u zoo doen zien, dat wij,

I. Zullen gaan onderzoeken, of iemand in den genadestaat niet zijnde en nooit komende, niet wel en zegt, ik ben in de genade,

II. Zullen we u doen zien, op wat grond hij dat zegt.

III. Hoe nabij dat het komt, en evenwel bedrog is.

Let nu eens; onze eerste stelling is, dat er zijn die vasthouden dat ze in den genadestaat zijn, die zich jammerlijk bedriegen; ze zullen er nooit inkomen. Dan zullen we u doen zien hun gronden, dat ze troebel zijn, hoe groot ze schijnen. Eindelijk, hoe dicht het schijn bij de ware genade komt, en dat zullen we evenwel zoeken te onderscheiden.

1. Wat het eerste aangaat: gij zult zeggen, zijn er menschen, die zeggen dat ze in de genade zijn, en die er niet in zijn noch nooit in komen en zullen? Ja dat blijkt:

1. Uit de verkiezing en verwerping: zoo moet hij dan nooit geen genadestaat gehad hebben als hij een verworpene is, en hij zal ze nooit krijgen. Rom. IX: 10-23, daar heeft Paulus dat stuk krachtig getoond, dat er zoowel vaten des toorns als vaten der barmhartigheid zijn, 1 Petr. II: 8, zij zijn er toe gezet. Is het nu vast, gelijk het is, dat er niemand in den staat der genade komt als die uitverkoren is, zoo is 't dan vast, dat er velen in den genadestaat niet en zijn en er nooit in komen zullen: velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren, Matth. XX: 16.

2. Een tweede blijk is: iemand kan zoodanig den Geest wederstaan, dat hij de zonde tot den dood begaat, 1 Joh. V: 16. Hebr. VI: 4-6. Daar en is geen gebed voor, geen genade, noch vergevinge, noch in deze, noch in de toekomstige eeuw, Matth. XII: 32.

3. Een derde blijk is, dat er kaf op den dorschvloer is; **zulken**, die zondig en goddeloos blijven leven en sterven, ze gaan zoo onbekeerd voort in de zonde tot den einde toe; 't zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in den dag des oordeels dan zulken kaf, Matth. XI: 21. Dat is dan klaar, dat lijdt geen aanstoot, dat we zeggen, dat er menschen zijn die niet in den staat der genade en zijn er nooit in komen zullen.

Maar de vrage is, of **zulken** het wel voorgeven dat ze in den staat der genade zijn? Ja ruim en breed :ze zeggen, ik ben er in. Gij zult zeggen dat moest reden en bewijs hebben, Wij zullen het zoeken te bewijzen.

1. Wij zeggen, daar zijn vele plaatsen in het Woord, die dat toonen, openlijk. Zoo lezen we, ze zeiden : wij zijn Joden, en ze waren, zegt Christus, een synagoge des satans, Openb. III: 9. Matth. III: 9, En meent niet bij **uzelven** te zeggen, wij hebben Abraham tot **eenen** Vader, Joh. VIII : 39, daar **zeide** ze het, wij hebben Abraham tot **eenen** vader, ze meenden dat dat **zooveel** was als wij hebben God tot den Vader, Jes. LVII: 10 daar zeiden ze niet eens, 't is buiten **hope**. Schoon dat ze naar het goeddunken hunnes harten leefden, zeiden ze, wij zullen vrede hebben, laat ons maar

leven gelijk wij 't verstaan, Deut. XXIX: 19. Daar ligt nu het bewijs in de teksten.

2. Zullen we het **u** in levende exempels toonen, die u als zoovele beelden voor 't oog komen. Daar ontmoeten we een Paulus vóór zijne bekeering, hij meende waarlijk dat het wel met hem was, en dat hij zoo wezen moest, Bekijkt den broeder van den verloren Zoon, hij had zoo wel geleefd, dacht hij, Luc. XV : 29. Bekijkt den Pharizeër, hoe hij dankt, Luc. XVIII: 11. En den jongeling, die zeide: wat ontbreekt mij nog? Marc. X:20.

3. Het blijkt uit den aandrang en opwekking, die God in Zijne Kerk laat klinken, dat elk zich onderzoeken zou, Zeph. II: 1. Als de menschen zoo waren dat er geen bedrog in en was, dan was het onderzoek niet noodig, 2 Cor. XIII: 5, Onderzoekt uzelf, beproeft uzelf. En die niet oprecht en zijn, daar spreekt God een wee over uit, wee u gij geveinsden, Matth. XXIII: 13, en Jer. XLVIII: 10, Vervloekt is hij, die het werk des Heeren bedrieglijk doet.

4. Wij voegen daarbij de ontdekking, daar God dezulken mede ontdekt die onoprecht zijn. Matth. XXII: 12, gij man, hoe zijt gij daar aan mijne tafel, geen bruiloftskleed aan hebbende? Wel, gij zijt in den genadestaat niet, en hij verstomde, Openb. III: 17, Wel, gij weet het niet, dat gij zijt arm, ellendig, blind, jammerlijk en naakt, en alles dings gebrek hebbende.

5. Een bewijs is, dat God zulken nog wel bekeert, die het zeggen, dat ze al in de genade zijn en ze zijn het niet; het zijn niet al de verworpenen, die dat zeggen; dat ziet ge in Paulus, Hand. IX. Daar ligt God ze dan van al hunne valsche gronden.

6. Blijkt het somtijds uit dat nare geschreeuw des zondaars, als hij op een ziekbed ligt, en God het hem ontdekt dat hij het nog mist, dan schreeuwen ze: verraad, verraad, met Athalia, 2 Kon. XI: 14. Dan zeggen ze, het is bedrog; dan ontvallen hun al hun valsche gronden, en ze moeten met hun eigen mond zeggen, 't is verraad. Daar wordt het openbaar dat het maar morgenwolken waren, ze begonnen met den geest en eindigen met het vleesch, zij begonnen wel te loopen, maar ze eindigen niet wel.

7. Wij bewijzen het uit die nare uitkomst in de eeuwigheid, Matth. VII: 23, daar zei de Heere, Ik heb u nooit gekend, daar gij uzelf voor uitgaaft, Matth. XXV: 8. Ach Heere, riepen die dwaze maagden, onze lampen gaan uit, de olie, die er in is, en is geen olie, onze olie is geen genade.

Bekijkt het nu eens: hebben we u de waarheid niet gezegd, dat er velen zijn die geen genade hebben en ze nooit krijgen zullen, die het evenwel **zoo** ruim uit zeggen.